

Eindrapportage tweede fase **Hanzehuis Zutphen**

Opdrachtgever: Gemeente Zutphen
Versie 13 mei 2025

Colofon

Opdrachtgever:	Gemeente Zutphen
Project:	Hanzehuis Zutphen
Projectnummer:	S18
Auteur:	Bart Vaessen, Dirk Eekma
Afbeelding Cover:	Mecanoo
Versie:	definitief
Datum:	13 mei 2025

copyright © 4advies b.v., 2025

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, in enige vorm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van 4advies b.v., Arnhemseweg 10, 3817 CH Amersfoort.

Hanzehuis Zutphen

Inhoud

1	Leeswijzer en samenvatting	3
2	Inleiding	5
2.1	Aanleiding	5
2.2	Opdracht	7
2.3	Onderzoeksproces	8
2.4	Wat wordt verstaan onder Cultuur?	9
3	Visie, missie, doelen en ambities	10
3.1	Stip op de horizon	10
3.2	Visie	10
3.3	Missie	10
3.4	Doelen	11
3.5	Hanzehuis	11
3.6	Vier functionele afdelingen	13
4	Presentatie	16
4.1	Inleiding	16
4.2	Programmering, alle genres en publiek, alle doelgroepen	17
5	Participatie	22
5.1	Inleiding	22
5.2	Meedoen is het sleutelwoord	22
5.3	Centrale rol voor de stadsprogrammeur	23
6	Educatie	24
6.1	Inleiding	24
6.2	Het educatieprogramma	24
7	Productie	29
8	Horeca	30
9	Samenwerkingspartners in en buiten Hanzehuis	32
9.1	Interviewronde	32
9.2	Nieuwe huisgenoot	33
10	Programma uitwerking	34
10.1	Positionering Broederenkerk	34
10.2	Positionering Hanzehuis	35
10.3	Programmaformat Hanzehuis	36

11	Huisvesting Hanzehuis	38
11.1	Inleiding	38
11.2	Functie-eisen op hoofdlijnen	38
11.3	Ruimteprogramma	44
11.4	Uitgangspunten duurzaamheid en klimaatinstallaties	44
11.5	Structuurontwerp	45
11.6	Stichtingskosten	45
12	Huisvesting Broederenkerk	48
12.1	Functie-eisen op hoofdlijnen	48
12.2	Ontwerpstudie	48
13	Organisatie Hanzehuis	49
13.1	Governance	49
13.2	Bestuurlijke eenwording	50
13.3	De werkorganisatie	50
14	Horeca in Hanzehuis	51
14.1	Horeca en omgeving	51
14.2	Concept en organisatie	51
14.3	Exploitatie horeca	53
15	Exploitatiebegroting Hanzehuis	56
15.1	Consequenties voor de exploitatie	56

Bijlagen

b1	Ruimtestaat Hanzehuis
b2	Relatieschema Hanzehuis
b3	Bevolkingssamenstelling van Zutphen
b4	Fasedocument Structuurontwerp Hanzehuis (managementversie), Mecanoo
b5	Ontwerpstudie Broederenkerk, Mecanoo
b6	Organisatieadvies Governance - bestuurlijke fusie

Het nieuwe 'Hanzehuis'

Wanneer je straks naar het Hanzehuis aan de Coehoornsingel gaat, kom je in een vriendelijke parkomgeving met brede straten en veel groen, enkele monumentale panden waaronder de prachtige Buitensociëteit en een eigentijds, aantrekkelijk cultuurgebouw. Daar ga je overdag en 's avonds van alles beleven, je talenten en vaardigheden ontwikkelen, misschien wel je huiswerk maken of met je laptop een fijne werkplek vinden of mensen ontmoeten.

Hoogstwaarschijnlijk komen de meesten er vaak met de kinderen, om op het terras bij het park heerlijk te genieten, lekker te lunchen, terwijl de kinderen aan het spelen en schommelen zijn, rennen tussen de kunstwerken of een halfuurtje naar muziekles zijn.

Overall in dat uitnodigende, gezellige gebouw is iets te doen of te ontdekken. De ene avond is er een lustrumconcert van Arcato en na afloop speelt een ensemble op het cafépodium. Soms speelt in de kleine zaal een fanfare of een popband en een andere keer is er een Tegenlicht lezing. De andere keer kom je er om in de werkplaats mee te bouwen aan een decor, of naar het OpLab om een groot koffiezetapparaat voor de toneelvereniging op te knappen. En natuurlijk is er maandelijks veel theater, cabaret, dans en popmuziek. Het is een plek waar je telkens terugkeert om iets nieuws te zien en waar je gezien wilt worden; zowel binnen als buiten het gebouw en dat geldt voor zowel inwoners van gemeente Zutphen als uit de regio.

Mensen moeten in het nieuwe huis zichzelf kunnen zijn, zich kunnen uiten op de podia en/of de voorstellingen en concerten bezoeken, workshops, spreekuren, lezingen en scholingen bijwonen, door de partners aangeboden, waarbij ontmoeting en verbinding met anderen centraal staat.

Het huis wil een plek zijn die uitdaagt om te leren, te maken, te ontmoeten en te genieten. Je komt er niet alleen voor je culturele activiteit, maar je komt wat eerder en je blijft er graag hangen na afloop.

Niets hoeft, alles kan. Gewoon een aantrekkelijke plek die fijn is, die alleen al vanuit de sfeer en inrichting mensen verleidt om er heen te gaan en te verblijven. Het gebouw moet deze 'uitgaanssfeer' uitstralen, gelegen in een parkachtige omgeving, een uitstekende horeca en natuurlijk bruisend van activiteiten. Een buiten(gewoon)verblijf.

Dé plek om te zijn.

Hanzehuis gaat voor de inhoud, die ook in het licht kan staan van ondersteuning voor hen die moeite hebben om bijvoorbeeld de snelle digitalisering van onze samenleving bij te benen.

Maar je kan er ook een zakelijke meeting houden, gebruik maken van een werkplek met uitstekende wifi of gewoon maar er 'zijn'.

Een 'derde plek' om te verblijven, naast thuis, school/werk.

Last but not teast: Hanzehuis is een HUB van waaruit volledige service verzorgd kan worden naar initiatieven in de wijken.

Dat is waar je het voor doet, dat is de ambitie!

Dat is waar je van droomt.

1 Leeswijzer en samenvatting

In hoofdstuk 2 worden de aanleiding, opdracht (eerste en tweede fase) en het onderzoeksproces beschreven. Ook geven we hier aan wat wij onder het begrip 'cultuur' verstaan.

De hoofdstukken 3 t/m 10 zijn een herhaling van onze eindrapportage van de eerste fase (juli 2024). De tekst is grotendeels ongewijzigd overgenomen. De hoofdstukken 11 t/m 15 zijn nieuw en bevatten de resultaten van het onderzoek van de tweede fase.

Vanaf hoofdstuk 3 wordt regelmatig de wij-vorm gebruikt. 'Wij' zijn hier de kernpartners: de Hanzehof, de Muzehof en BIJ de Bieb. Deze vorm is gekozen om te onderstrepen dat dit plan in samenwerking met de drie kernpartners is ontwikkeld, onder verantwoordelijkheid van de opdrachtnemer: 4advies.

In hoofdstuk 3 worden visie, missie, doelen en ambities van de partners beschreven (het waarom).

De hoofdstukken 4 t/m 8 gaan over het 'wat'. Activiteiten gerangschikt langs de lijnen van de culturele en maatschappelijke functies die Hanzehuis gaat huisvesten: Allereerst de vele mogelijkheden die onder de noemer presentatie vallen. Dat zijn niet alleen de podiumactiviteiten, maar in Hanzehuis is dit begrip veel breder. U leest erover in hoofdstuk 4.

Met de komst van partner Bij de Bieb krijgt participatie een nieuwe dimensie. In hoofdstuk 5 wordt beschreven hoe vorm te geven aan de manier waarop de kerninstellingen samen met deelnemers en partners betekenisvolle maatschappelijke en culturele projecten kunnen realiseren, waarin 'mee-doen en mee-maken' de sleutelwoorden zijn.

Natuurlijk is Hanzehuis ook de plek, waar educatie onmisbaar is, zowel in het huis zelf, als vanuit het huis in de wijken en het onderwijs. In hoofdstuk 6 is dit uitgewerkt. Ook hier wordt de breedte opgezocht, niet alleen de cultuureducatie, maar ook de maatschappelijke begeleiding van tal van groepen in de samenleving.

En om de keten van de talentontwikkeling helemaal rond te maken - van kennismaken door te kijken en te ervaren, via leren en opleiden - kan het maken niet ontbreken. Het Hanzehuis als huis van productie. Het 'gemaakte' krijgt een plek op de podia. Daarmee is de cirkel rond. Dat staat beschreven in het gelijknamige hoofdstuk 7.

Hoofdstuk 8 handelt over de horeca in het Hanzehuis. De ontwikkeling van een aansprekend horecaconcept is van wezenlijk belang voor het welslagen van Hanzehuis. Deze horeca ondersteunt de (bezoekers van) activiteiten in het huis, maar heeft daarnaast een zelfstandige functie als onderdeel van een aansprekende en verlokkelijke verblijfsomgeving in en rondom het huis.

En dat doen de kernpartners van het Hanzehuis niet alleen. Ze zoeken nadrukkelijk hun maatschappelijke en culturele partners op en nodigen hun uit om deze ambitie vorm te geven. We hebben een zeer brede oriëntatie uitgevoerd in aanvang van dit project en een lange lijst van partners gesproken. We hebben daarbij niet alleen waardevolle inzichten opgedaan, maar ook interesse ontmoet van partners, die eventueel wel een belangrijke rol zouden willen spelen in het verder vorm geven de ambitie van het Hanzehuis. In hoofdstuk 9 wordt hiervan verslag gedaan.

Bij het vormgeven van een nieuw huis is het belangrijk te starten bij de inhoud: eerst het 'waarom en wat' en dan pas het 'hoe'. Bij het beschrijven van de programmatische inhoud in hoofdstuk 10 wordt dit concreet. De inhoud grijpt natuurlijk terug op de eerdere hoofdstukken.

Hoofdstuk 11 heeft betrekking op de huisvesting van het Hanzehuis. Het functioneel Programma van Eisen ruimtelijk PvE en de uitgangspunten ten aanzien van duurzaamheid en klimaatinstallaties zijn hier uitgewerkt. Dit hoofdstuk is de basis voor het structuurontwerp. Een belangrijk onderdeel van de tweede fase is het Structuurontwerp dat Mecanoo in dialoog met de gebruikers heeft ontwikkeld. Tot slot wordt de stichtingskostenraming die op basis van het Structuurontwerp is gemaakt toegelicht.

Hoofdstuk 12 gaat kort en bondig in op de huisvesting van functies in de Broederenkerk.

De uitgangspunten met betrekking tot de governance en de toekomstige werkorganisatie van het Hanzehuis zijn uitgewerkt in hoofdstuk 13 Organisatie Hanzehuis.

Hoofdstuk 14 betreft een uitwerking van de horeca in het Hanzehuis. Allereerst wordt deze in het perspectief van de (ontwikkeling van) de omgeving geplaatst. Vervolgens worden het concept en het organisatieprincipe beschreven. Er wordt afgesloten met een globaal meerjarenplan voor de exploitatie.

Het laatste hoofdstuk (15) gaat over de toekomstige exploitatie van het Hanzehuis. Op basis van de in eerdere hoofdstukken beschreven uitgangspunten en de jaarrekeningen 2023 van de drie partnerorganisaties is een meerjarenbegroting van drie jaar gemaakt.

2 Inleiding

2.1 Aanleiding

2.1.1 Doelen en ambities gemeente Zutphen, Omgevingsvisie en Cultuurnota

De gemeente Zutphen heeft de volgende doelen en ambities geformuleerd:

- Kunst en Cultuur bereikbaar maken voor iedereen
- De waarde en betekenis van cultuur beter benutten
- Cultuur in de schijnwerpers
- Versterken van het culturele samenspel.
- Culturele voorzieningen en waarde op peil houden
- Lokaal én regionaal een culturele hotspot en thuisbasis
- Keten & kwaliteit, vestigingsklimaat en leefomgeving
- Divers, nabij, relevant, toegankelijk, iedereen mee laten maken

"De stad Zutphen heeft in 2040 zijn centrale positie binnen de regio fors versterkt. De afgelopen jaren is ingezet op het onderhouden, verbeteren en vernieuwen van de centrumkracht van Zutphen, zoals die in het verleden heeft bestaan. Er is blijvend geïnvesteerd in regionale voorzieningen op het gebied van cultuur, zorg, horeca, detailhandel, rechtspraak en onderwijs, gekoppeld aan een goede bereikbaarheid binnen de regio.

...

We zetten in op het versterken van het karakter van Zutphen als cultuurstad in de regio. De invulling en profilering als cultuurstad gaan we verkennen en nader omschrijven. De vernieuwing van de Hanzehof biedt ruimte voor een eigentijds cultureel en maatschappelijk cluster dat goed bereikbaar is voor inwoners en bezoekers van buiten de gemeente. Met de ontwikkeling van een cultuurcorridor realiseren we een uitnodigende en herkenbare verbinding tussen de Hanzehof en de binnenstad. We zetten in op het in goede banen leiden van bezoekersstromen door slimme ontsluitingsstructuren, een autoluwe binnenstad en promotie van parkeergelegenheid aan de randen, bewegwijzering en aantrekkelijke rode lopers en wandelroutes richting en door de binnenstad.

...

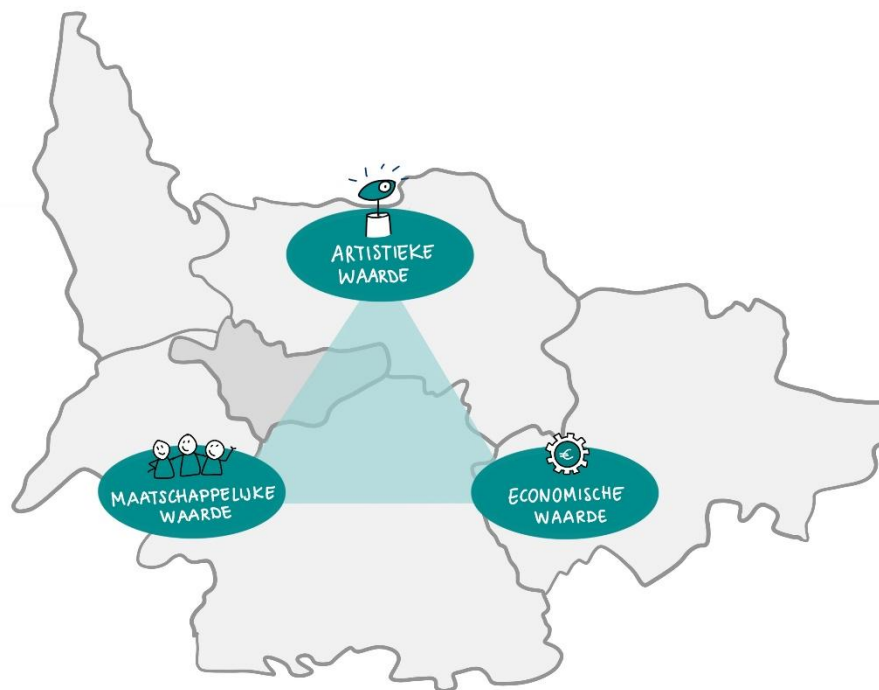
Ons cultuuraanbod is uitnodigend en goed bereikbaar voor onze eigen inwoners en bezoekers van buiten de gemeente. Hotspots in en rondom de binnenstad, zoals de musea, De Hanzehof.

...

Als gemeente investeren we in een divers, toegankelijk en uitnodigend cultuuraanbod passend bij de bezoekers en inwoners. Wat we hebben aan cultuuraanbod willen we in stand houden en uitbreiden. We zetten in op het versterken van het karakter van Zutphen als cultuurstad in de regio".¹

Op een aantal gebieden geven de plannen van het Hanzehuis een belangrijke impuls aan ambities van de Omgevingsvisie. Binnen het culturele domein is dat goed zichtbaar in de onderstaande waardendriehoek:

¹ Citaten uit de concept omgevingsvisie Zutphen 2040

Figuur 1 Waardendriehoek culturele sector

In diverse onderzoeken van Gerard Marlet (Atlas Nederlandse Gemeenten) wordt aangetoond dat een sterke culturele sector de aantrekkelijkheid en het economisch klimaat van de gemeente versterkt (meer bestedingen en overnachtingen). Erfgoed en theaters spelen daarin een hoofdrol. In een gemeente leidt een sterk cultureel veld tot werkgelegenheid, meer welzijn, leefbaarheid, talentontwikkeling, sociale cohesie, innovatief vermogen, kostenreductie bij preventie en jeugdzorg. Kortom: elke euro die men investeert in cultuur, rendeert ook op andere terreinen in de samenleving. De koppelkansen van cultuur en erfgoed met de sociaal-economische visie vormen hier de kern van de zaak; zeker in een cultureel zo begaafde gemeente als Zutphen.

Als basis voor het werken aan Hanzehuis is ook de Cultuurnota 'impulsgevend'. Naast de bovengenoemde impulsrichtingen uit de nota focust deze rapportage op speerpunt 4: De Hanzehof als 'Huis van de Stad'. Het Hanzehuis is echter geen doel op zich, maar een manier om bij te dragen aan alle speerpunten en doelen in de Cultuurnota en de Omgevingsvisie.

2.1.2 De culturele invulling

De stichtingen Hanzehof, Muzehof en Bij de Bieb voeren belangrijke delen van het culturele programma van de gemeente Zutphen uit. Hierover worden jaarlijks

prestatieafspraken gemaakt en jaarlijks een subsidie over afgesloten. De stichtingen Hanzehof en Muzehof maken gebruik van de locatie De Hanzehof. De stichting Bij de Bieb heeft haar hoofdvestiging in de Broederenkerk en maakt gebruik van de locatie Warnshuus.

De locatie Hanzehof is in 2022 overgenomen door de gemeente Zutphen en wordt verhuurd aan de stichtingen. De locatie is gedateerd en aan vernieuwing toe. De locaties Broederenkerk en het Warnshuus zijn al langere tijd in bezit van de gemeente Zutphen en worden verhuurd aan de bibliotheek. De Broederenkerk moet ook in de toekomst de hoofdvestiging van de bibliotheek blijven, maar heeft beperkingen voor wat betreft de uitvoering van het volledige programma van de Bibliotheek.

De gemeente werkt samen met de stichtingen aan de vernieuwing van de locatie Hanzehof. Ook het culturele programma dat op de betreffende locatie wordt uitgevoerd en de organisatie van uitvoering van dit programma worden mogelijk gewijzigd.

2.2 Opdracht

Fase 1

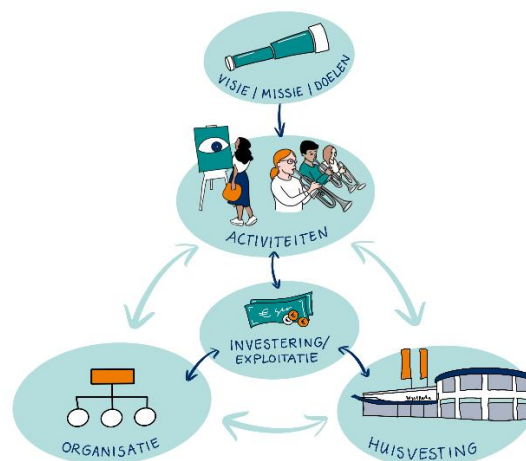
De 'Kaderstellende notitie bestuursopdracht Hanzehof-complex en accommodatie bibliotheek' is uitgangspunt voor de gemeentelijke opdracht. De gemeente Zutphen heeft 4advies een adviesopdracht verstrekt, bestaande uit de volgende delen:

1. Nulmeting, onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid en mogelijke verbeteringen.
2. Het formuleren van het culturele, creatieve en educatieve programma, de mogelijke samenwerkingsverbanden en gebruikers en de passende samenwerkingsmodellen / organisatie voor de locatie Hanzehof en de locatie Broederenkerk.
3. Advies over de haalbaarheid van een centraal cultureel opleidingscentrum.

De resultaten van het eerste onderdeel, de nulmeting, zijn opgenomen in een separate rapportage.

Het tweede en derde hoofdonderdeel (programma en haalbaarheid opleidingscentrum) zijn gelijktijdig en in onderlinge samenhang onderzocht. De resultaten daarvan zijn gepresenteerd in de rapportage van de eerste fase (juli 2024) en treft u volledigheidshalve nogmaals aan in deze rapportage. Zo ontstaat een samenhangend geheel met de resultaten van de tweede fase.

In nevenstaand schema geven we (4advies) deze samenhang weer. Bij onze advisering hanteren wij vaak het nevenstaande denkschema. Fundamenteel nadenken begint bij visie op de toekomst, op basis waarvan de organisatie haar missie en ambities bepaalt. De doelstellingen worden vertaald in concrete activiteiten: primaire en ondersteunende processen.

Op basis van deze verkenning in fase 1 hebben we in de eerste fase diverse scenario's gepresenteerd van wat het Hanzehuis programmatisch zou kunnen zijn.

Fase 2

In de tweede fase (september 2024 t/m april 2025) hebben we het door de gemeenteraad gekozen (tweede) scenario verder uitgewerkt met betrekking tot de onderdelen

1. Huisvesting
2. Organisatie
3. Horeca
4. Exploitatie

Tegelijkertijd is aan architectenbureau Mecanoo de opdracht verstrekt het globale functioneel-ruimtelijk programma van eisen uit te werken in een structuurontwerp. De rapportage daarvan is weergegeven in een separaat document, maar maakt integraal onderdeel uit van deze studie naar een toekomstig Hanzehuis.

2.3 Onderzoeksproces

Ook in de tweede fase zijn de plannen ontwikkeld in samenwerking en afstemming met de werkgroep en de stuurgroep.

De werkgroep is verantwoordelijk voor de inhoudelijke planontwikkeling binnen het onderzoek. De leden zijn de directeur-bestuurders van de Hanzehof, BIJ de Bieb en de Muzehof, beleidsadviseur Team Cultuur gemeente Zutphen en de adviseurs van 4advies. Op gezette tijden maakten ook de medewerkers van architectenbureau Mecanoo deel uit van de werkgroep, zodat er een door alle partijen gedragen Structuurontwerp is kunnen ontstaan.

De werkgroep werd bijgestaan door ter zake deskundigen vanuit de organisaties op het terrein van techniek, horeca, bedrijfsvoering en exploitatie.

De stuurgroep is verantwoordelijk voor de vaststelling van de onderzoeksresultaten c.q. het plan, de algemene processturing en de voorbereiding van de bestuurlijke besluitvorming van de partners en de gemeente. De leden zijn de portefeuillehouder Cultuur, de opdrachtgever, de projectleider, de beleidsadviseur

Team Cultuur (allen gemeente Zutphen), de directeur-bestuurders van de Hanzehof, BIJ de Bieb en de Muzehof en de adviseurs van 4advies, onder voorzitterschap van de Directeur Ruimte & Economie van de gemeente Zutphen.

We denken dat de uitvoering van missie en ambitie alleen maar kan slagen, als de kernpartners de handen in elkaar slaan, in het gebouw. Daarom spreken we niet meer van de drie kernorganisaties in 'de nieuwe Hanzehof', maar van (het) Hanzehuis met daarin verschillende functies. Het Hanzehuis is straks van iedereen; de 'vaste' inwoners, de passanten, de gebruikers en hun klanten, kortom van heel Zutphen.

Het onderzoek en de daarbinnen gecreëerde ideeën en plannen zijn het resultaat van co-creatie van de kernpartners, Mecanoo en 4advies. Dat betekent ook dat de kernpartners voor bepaalde elementen tekstbijdragen hebben geleverd. 4advies is verantwoordelijk voor de eindredactie.

2.4 Wat wordt verstaan onder Cultuur?

Cultuur is onderdeel van ons leven en onze maatschappij. Cultuur is een uiting van samenzijn en verbondenheid (VNG, 2024):

"Van corso tot concerten: cultuur maakt deel uit van ons maatschappelijk leven. En daar zijn professionele makers voor nodig. Inwoners luisteren naar muziek, zingen in een koor, gaan naar een festival, lopen mee in een carnavalsoptocht, lezen boeken, genieten van erfgoed en architectuur, bezoeken een museum of zijn er vrijwilliger. De ene keer zijn ze als maker of deelnemer betrokken, de andere keer als ontvanger. Cultuur ontstaat overal waar mensen een gemeenschap vormen."

Er wordt dus een breed cultuurbegrip gehanteerd: podiumkunsten (waaronder muziek, dans en toneel), beeldende kunst, amateurkunsten, kunsteducatie, bibliotheekwerk, de culturele accommodaties, cultuursubsidies, evenementen et cetera.

3 Visie, missie, doelen en ambities

3.1 Stip op de horizon

Het Hanzehuis, HART van cultuurstad Zutphen!
Een bruisende culturele *hotspot* en maatschappelijk centrum.
Een krachtige samenwerking tussen Hanzehof, Bibliotheek en Muzehof.

3.2 Visie

Hanzehuis is een bijzondere plek in een prachtige omgeving, waar je graag naar toe gaat, voor een avond uit in het theater, een bijeenkomst, een les, een lekker hapje eten of gewoon er verblijven, omdat het zo'n unieke plek is: The place to be.

Hanzehuis is een innovatieve en creatieve plek voor Zutphen en omgeving op het gebied van kunst, cultuur, leren en ontmoeten: waardenvrij en voor iedereen! In huis en daarbuiten willen we met alle van belang zijnde partners samenwerken.

We bieden culturele, maatschappelijke en educatieve programma's voor een breed publiek, waaronder expertise en ondersteuning voor zowel professionele cultuurmakers, als cultuurmakers die in hun vrije tijd actief cultuur maken. Van professionele voorstellingen tot muziek, theater-, dans- en circuslessen. Van technische ondersteuning tot zaalverhuur. Van oriëntatie en samenspel tot specialisatie.

Hanzehuis is een huis van verhalen; delen en inspireren. We brengen onze bezoekers samen en bouwen aan bestaande- en nieuwe communities. We brengen actuele en maatschappelijke vraagstukken onder de aandacht. We helpen mensen verder op weg in de samenleving. We zorgen voor beleving, we vermaken, stimuleren persoonlijke- en talentontwikkeling, ontroeren en stimuleren.

Hanzehuis biedt iedere inwoner van Zutphen en omgeving de mogelijkheid mee te doen met cultuur en in de samenleving. We maken mensen creatiever, slimmer en vaardiger. Als toeschouwer of als actieve deelnemer. Als aanbieder of als afnemer. Daarmee wordt het een culturele en maatschappelijke hotspot aan de rand van de binnenstad in een aantrekkelijke parkomgeving.

Vanuit deze hub versterken we verbindingen met de wijken in Zutphen en de regio, waar al behoefte is of ontstaat.

3.3 Missie

Wij willen een plek zijn zonder drempels voor alle inwoners om te ontmoeten, te ontdekken, te leren en te participeren.

Uitgangspunt: Voor iedereen - Van iedereen - Door iedereen.

3.4 Doelen

We stellen onszelf de volgende doelen die gericht zijn op de samenleving, voor de komende periode van de eerste drie à vier jaren.

3.4.1 Hoofddoel

Het woon- en leefklimaat in Zutphen en waar mogelijk in de regio positief beïnvloeden door de deelname van bewoners van alle leeftijden aan de culturele en maatschappelijke activiteiten, die door Hanzehuis worden geïnitieerd, georganiseerd en/of gefaciliteerd.

3.4.2 Doelen

Welke doelen streven we na:

- We ontwikkelen een sluitende keten van 'interesseren', 'leren', 'produceren' en 'presenteren'.
- We stimuleren inwoners en communities om zelf te gaan programmeren met thema's en onderwerpen die hen bezighouden en waar ze hun kennis en kunde willen delen met andere inwoners, binnen en buiten de muren van Hanzehuis.
- We (Hanzehuis) worden door inwoners, gebruikers of bezoekers, binnen en buiten het culturele veld gezien als coöperatief, innovatief en deskundig en gericht op co-creatie en coproductie.
- We kennen een duurzaam gezonde financiële positie met een verantwoorde mix tussen middelen uit de markt en subsidie.
- We dragen bij aan:
 - een inclusieve samenleving;
 - versterking kunst- en cultuureducatie en participatie;
 - een leven lang leren;
 - persoonlijke- en talentontwikkeling.
- We zetten in op één gezamenlijke programmering van alle disciplines.
- Zo brengen we partijen bij elkaar en fungeren als culturele broedplaats en professioneel podium ineen.

3.5 Hanzehuis

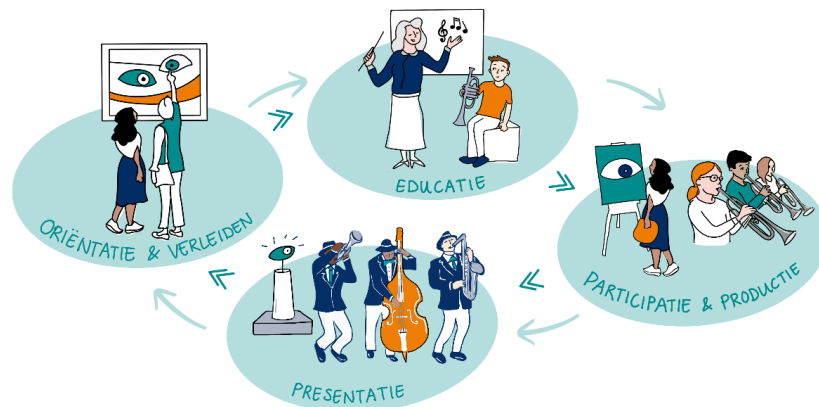
Met als uitgangspunt bovenstaande doelen karakteriseren wij hieronder hoe we deze willen verwezenlijken en wat Hanzehuis zou moeten zijn.

3.5.1 Centrum voor levenslange ontwikkeling

Voor kinderen, jongeren maar ook voor volwassenen, ouderen en speciale doelgroepen is Hanzehuis de plek om zich te oriënteren, te ontwikkelen en te scholen in culturele en maatschappelijke vaardigheden of om er gewoon van te genieten. Ieder op zijn of haar eigen niveau en in eigen tempo. De kracht van Hanzehuis ligt in de culturele levensloop. Die begint op vroege leeftijd en kent geen eindpunt. Door de overheid wordt 'leven lang ontwikkelen' of 'leven lang leren' gestimuleerd. Zo nemen wij onze rol in de culturele levensloop van mensen.

Hanzehuis is de plek voor de verbeelding. Op de podia van Hanzehuis kun je je laten inspireren door het mooiste wat Nederland te bieden heeft op het gebied van theater, dans, literatuur en muziek. Of je maakt je dromen waar, door zelf op het podium te staan, daarin begeleid door de medewerkers of netwerkpartners van Hanzehuis.

Schematisch is deze culturele levensloop (de culturele cirkel) als volgt weer te geven:

Figuur 2 Culturele levensloop

3.5.2 Centrum voor maatschappelijke verankering

De kracht van Hanzehuis ligt in de samenwerking met andere partijen. Met een efficiënte kern van vaste medewerkers ondersteunen en verbinden we een groot netwerk van cultuuraanbieders, vrijwilligers en docenten, geen concurrenten, maar partners. Van zorgaanbieders tot scholen. Van zelfstandig professionals tot amateur-verenigingen. Door het netwerk stevig in te richten en goed te ondersteunen kunnen partners elkaar inspireren en zo innovatie binnenhalen. De wereld verandert snel en Hanzehuis organiseert zich zo dat het daarop in kan spelen en samen met partners cultuur en educatie een plek in de samenleving kan geven.

Door de vergrijzing van de samenleving ontstaat een steeds groter wordende groep vitale senioren met relatief veel vrije tijd. Tegelijkertijd ook de groep van mensen, die in een isolement terechtkomen en/of kampen met gezondheidsproblemen en zingevingsvraagstukken. Door om ons heen te kijken en verbindingen aan te gaan met doelgroepen in de stad kan Hanzehuis daarin een vitale rol spelen, voor diverse groepen van jong tot oud met diverse en vaak uiteenlopende interesses.

Wij realiseren ons dat we niet alles zelf kunnen en moeten doen. We willen aanvullend zijn aan de markt. Zo blijven we een onafhankelijk regisseur en kunnen we een aantrekkelijke partner zijn voor de partijen met wie we samenwerken.

We gaan gemeenschapsgericht werken, wij alleen zijn niet de uitvoerders, de inwoners worden ook producenten (naast consumenten).

3.5.3 Regisseur/aanjager in cultuur

Vanuit het Hanzehuis jagen we cultuur aan in onze gemeente en pakken de regierol op waar gewenst. Vanuit het Hanzehuis delen we kennis en kunde met alle partners

in onze gemeente. Dat doen we zoveel mogelijk domein overstijgend, dus in samenspel met bijvoorbeeld het sociaal domein of het onderwijsdomein. Cultuur is niet alleen een doel, maar ook een middel. Niet alleen programmeren we een totaalaanbod voor al onze inwoners, we doen dit ook sámen mét onze inwoners. We halen informatie op (niet alleen zenden, maar ook ophalen) en programmeren in en mét de wijken. We brengen professionals en amateurs samen door inspirerende workshops en bijeenkomsten. Zo bouwen we aan een sterke culturele infrastructuur, met als spil en motor Hanzehuis. Voor, met en vooral door de inwoners! We organiseren en ondersteunen initiatieven vanuit de wijken tot ze het zelf kunnen.

3.5.4 Innovator door slim samenspel

Onze samenleving verandert in snel tempo. Culturele instellingen kunnen daarbij niet achterblijven en zullen permanent moeten innoveren om aan te blijven sluiten bij wat de samenleving van hen vraagt. Alle drie de instellingen, die aan de wieg van Hanzehuis staan, hebben specifieke competenties en netwerken. Door die samen te voegen kunnen wij de ontwikkelingen die de komende jaren op ons afkomen omzetten in nieuwe producten en diensten. In één huis zetten we in op kruisbestuiving en kunnen medewerkers elkaar inspireren tot innovatie, kennisdelen en wordt ieders netwerk gedeeld en benut.

Het verschil tussen "hoge" en "lage" cultuur verdwijnt. Was er vroeger sprake van een door de "elite" bewust in stad gehouden scheiding tussen "echte kunst" en "vermaak", tegenwoordig vermengen de diverse kunstdisciplines zich moeiteloos. Cross-over (mix van stijlen, disciplines) speelt een belangrijke rol in de beleving en waardering van kunst en cultuur en draagt ook bij aan de toegankelijkheid daarvan. De grote populariteit van veelal multidisciplinaire festivals is hier een voorbeeld van. Het maakt de moderne consument ook tot een "culturomnivoor". De ene dag naar een museum, de volgende dag naar een musical of popconcert.

Ook nieuwe doelgroepen ontstaan. Ontmoeting, verbinding, persoonlijke en sociale ontwikkeling, zingeving en gemeenschapszin, cultuur is in toenemende mate daarin een nadrukkelijk aanwezige factor. Hanzehuis kan door de bundeling van haar kennis, ervaring en netwerken hieraan een innovatieve bijdrage leveren.

We hebben daarbij speciale aandacht voor de ontwikkeling van jonge mensen. We willen daarom graag expliciet bijdragen aan de gemeentelijke ambitie om de popmuziekcultuur aan te jagen door een infrastructurele keten op te zetten als voedingsbodem voor popmuziek in Zutphen.

3.6 Vier functionele afdelingen

Hanzehuis brengt de activiteiten en diensten die de drie instellingen nu afzonderlijk hebben, zoveel mogelijk onder in functionele afdelingen, presentatie, educatie, participatie en productie, die alle vier weer verbinding hebben met elkaar.

Je kunt er kijken en luisteren, je laten verrassen, je kunt er leren, je kunt er maken of je kunt er gewoon komen, omdat het een mooie plek is,

Door functies slim te koppelen en te verbinden worden alle activiteiten en diensten beter zichtbaar en toegankelijker voor het publiek. Daarnaast kunnen vanuit de culturele basisinfrastructuur nieuwe producten worden ontwikkeld.

Figuur 3 Waardendriehoek culturele sector in relatie tot de hoofdfuncties

Daarmee dragen we bij aan de in de figuur benoemde waarden van cultuur.

Allereerst is er de artistieke waarde. Dat gaat over de zowel de artistieke presentatie van kunst en cultuur, als het genieten ervan en deelnemen aan. Mensen zijn bereid om een kaartje te kopen voor het bijwonen van een uitvoering in het theater of deel te nemen aan een cursus of lid te zijn van een bibliotheek. Die kosten (inclusief ketenkosten) weerspiegelen een deel van de waarde die mensen aan het culturele aanbod hechten.

Het culturele aanbod in de gemeente Zutphen heeft daarnaast een economische waarde. Die waarde bestaat allereerst uit de bestedingen van burgers en toeristen die de stad bijvoorbeeld vanwege een museum of een voorstelling bezoeken. Ze bestaat uit het creëren van werkgelegenheid. Maar ook de waarde die de aanwezigheid en de bedrijfsvoering van de instellingen vertegenwoordigt.

Tot slot heeft cultuur een maatschappelijke waarde. Zo dragen de culturele instellingen in de stad bij aan de cultuureducatie op scholen en daarbuiten. En de centra voor cultuureducatie en de wijkcultuurcentra zijn vooral gericht op cultuurdeelname en dus de sociale waarde van kunst en cultuur. Op die manier zorgt cultuur mogelijk voor betere onderwijsprestaties en een hogere productiviteit onder de bevolking, en voor een betere gezondheid en minder leefbaarheidsproblemen in de wijken van de gemeente. Door het verbinden van de

culturele opdracht met de maatschappelijke opgaven van de bibliotheek, ontstaat een evidente versterking van dit domein.

We beschrijven in de volgende hoofdstukken de uitwerking van de verschillende hoofdfuncties: Presentatie, Participatie, Educatie en Productie.

We baseren onze ambities op een gezonde mix van landelijke ontwikkelingen, kengetallen en eigen ervaringen en inzichten.

4 Presentatie

Onder de presentatiefunctie van Hanzehuis verstaan wij het mogelijk maken van alle openbare voorstellingen, evenementen, culturele verhuringen, producties, lezingen, presentaties en aanverwante activiteiten waarbij grote aantallen mensen met cultuur in aanraking komen en waar ze in de meeste gevallen een toegangsprijs voor betalen.

4.1 Inleiding

Hanzehuis is de plek in Zutphen waar het gaat om de programmering en organisatie van voorstellingen en andere kunst- en cultuuruitingen. We hebben de kennis en mogelijkheden in huis voor een op het publiek afgestemde programmering in alle mogelijke disciplines en vormen.

De Buitensociëteit is een parel qua locatie. Met de beoogde verbouw worden de mogelijkheden geschapen voor een verdere uitbouw van deze functie, zowel op het gebied van doelgroepen als disciplines.

We streven ernaar om zoveel mogelijk inwoners van Zutphen (en de regio) te laten genieten van cultuur, theater en muziek.

Door de samenwerking binnen de organisatie liggen er veel nieuwe kansen, die wij hieronder beschrijven.

Alle drie de huidige instellingen hebben een aandeel in het presenteren van podiumkunsten en presentaties.

Op dit moment bezoeken ruim 77.000 mensen uit de regio de presentaties van de huidige instellingen²⁾. We willen dit publiek verbreden en vergroten. We richten ons daarbij vooral op de marktsegmenten, zoals boven beschreven.

De programmering is markt- en vraaggericht. De verdeling qua genres is breed en representatief voor het theater en muziekaanbod: cabaret, toneel, opera, klassieke muziek, dans, musicals, muziektheater, theatercollege, literair, debat, show, revue, kinder- en jeugdvoorstellingen en theaterconcerten. Professioneel en amateur.

We onderscheiden ons door een brede programmering en profilering, door een hoge gastwaardering.

Alle gasten moeten een onvergetelijke ervaring krijgen die inspireert, raakt en ontspant, of dat nou door dat klassieke concert komt van dat gerenommeerde orkest, of door de presentatie van die jonge kinderen, die voor het eerst hun schreden op de planken zetten.

Wij denken dat we hierdoor bijdragen aan de persoonlijke en maatschappelijke ontwikkeling van de inwoners van Zutphen en de directe omgeving. Hoe meer inwoners we weten te binden, hoe beter.

De huidige accommodatie voldoet niet meer aan deze kwalitatieve norm. Ook de organisatie vereist ontwikkeling.

²⁾ De presentatie cijfers van Bij de Bieb (verslag 2023) zijn niet uitgesplitst over de vestigingen. Het betreft een educated guess. Tevens moet vermeld, dat het groepsgewijs presenteren cijfermatig achterblijft t.o.v. de doelstelling van Bij de Bieb, vanwege gebrek aan geschikte ruimte daarvoor.

Het doel is om zoveel mogelijk zalen vol te krijgen met enthousiaste mensen ongeacht hun financiële middelen, afkomst, opleidingsniveau. Iedereen moet mee kunnen doen. Wij gaan programmeren voor de kleine en de grote portemonnee, voor de klassieke muzikliefhebber en de jongere popfan. Alle leeftijden komen aan bod.

4.2 Programmering, alle genres en publiek, alle doelgroepen

De huidige professionele programmering is sinds 2021 afgestemd op de Whize segmentatiedata (zie bijlage), waarbij we nog zoeken naar een goede balans. In het jaar 2023 is de gemiddelde zaalbezetting daardoor al met 13% gestegen. We zijn op de goede weg.

Dit betekent dat we qua theater- en muziekprogrammering inzetten op een brede programmering (alle doelgroepen), waarbij er speciale aandacht is voor jeugd (ook via cultuureducatie) en lage inkomens. Het is van essentieel belang dat we dit samen met andere organisaties doen uit het culturele en sociale domein. Zij hebben de ingangen tot deze doelgroepen. Een gezamenlijke programmering met een goede marketing is van belang voor een succesvol cultureel veld waarbij cultuur niet alleen als doel, maar ook als middel wordt ingezet.

Samen met Schouwborg Lochem programmeren we voor de regio, we hebben één programmering en één marketingafdeling. Dit maakt onze inkooppositie sterker, we vergroten onze kennis en kunde en verkleinen ons afbreukrisico. We kijken welke programmering in welke zaal tot zijn recht komt. Lochem heeft een meer lokaal en provinciaal profiel (geen klassiek, wel populaire muziek), Zutphen meer regionaal en ietwat Randstedelijk en klassieke en popprogrammering. Wel hebben beide theaters een breed profiel waarbij gekeken wordt naar de samenstelling van de gemeente/stad en regio.

Hanzehuis heeft technisch zeer goede voorzieningen in haar theaterzaal; de in 2006 gerenoveerde en verhoogde theatertoren is gemaakt voor 700-800 stoelen, maar de zaal heeft er nu maar 550. (Praktisch verkoopbaar 530, vanwege impressariaatsplekken, rolstoelen en regieplekken).

Daar lopen we in de programmering soms vast. We zitten onder de grens van 700 stoelen wat ons verdienmodel voor de zaal beperkt en waardoor we nog steeds grote namen mislopen. Met de gewenste inwonersgroei van Zutphen zou in de nieuwe constellatie een grotere zaalcapaciteit beter aansluiten op de technische mogelijkheden, de aantrekkelijkheid voor artiesten en de financiën.

Voor de amateurprogrammering hebben we alle faciliteiten in huis. In de culturele cirkel is natuurlijk dát optreden aan het eind van de cyclus hét moment waar de speler, muzikant of performer naar toe leeft en waar hij/zij de talenten kan laten zien aan de omgeving.

Naast de hoge financiële drempel echter ontberen we een zaal, die voor veel van deze initiatieven beter geschikt is: een Kleine Zaal.

Ook de programmafunctie vanuit de bibliotheek vindt in Hanzehuis zijn plek. We programmeren immers gezamenlijk en in samenhang.

Vanuit de vijf wettelijk verankerde bibliotheekfuncties voeren we de functie 'bevorderen van lezen en kennismaken met literatuur' uit.

Wat we zoal op de podia in Hanzehuis (en in de wijken) gaan doen:

- Leesbevordering en leesplezier programma's
- Programmering rondom landelijke evenementen zoals Boekenweken, voorleesdagen voor kinderen en volwassenen
- Lezingen door schrijvers (bv Adriaan van Dis, Ozcan)
- Festivals, zoals nieuw Zutphens Peil voor VO-leerlingen

We hebben daarvoor geen zalen nodig van 500 en meer, maar een kleine accommodatie, die past bij deze programmering.

4.2.1 Special: Kleine Zaal

Voor de totale programmering is een kleine (multifunctionele) zaal onontbeerlijk. Dat komt ook uit de vele interviews die er gehouden zijn met andere (culturele) spelers in de gemeente. Voor kleinere theater- en muziekproducties en de literaire activiteiten is de theaterzaal te groot en de Buitensoos al helemaal. Bovendien is die laatste technisch volledig ongeschikt, deze zaal is er m.n. voor muziek. Vanuit het theater is een kleine zaal voor beginnend talent of kwetsbaar aanbod nodig, voor theater en (pop)muziek. Zeker als het gaat om die laatste ontwikkeling (popcultuur) dan is daar nog veel winst te behalen. Met een kleine zaal dragen we bij aan de keten voor talentontwikkeling.

De kleine zaal heeft 200 stoelen die multifunctioneel te gebruiken is, doordat ze een inschuifbare tribune heeft. Ze is geschikt voor theater- en muziekvoorstellingen, lezingen, amateurgezelschappen (ook nog eens veel betaalbaarder), voorspeelavonden, scholen, etc. etc.

Als de artiest (professional of amateur) klaar is voor de volgende stap dan kan deze doorstromen naar de theaterzaal (700 zitplaatsen) óf de Buitensoos (resp. 500 of 1000 sta plaatsen of 300-600 zitplaatsen)

Ook voor de verdere ontwikkeling van de popmuziek (zie paragraaf 'Special: Pop') is een dergelijke 'tussenstap' essentieel.

En last but not least: de programmeringskant vanuit de hoofdfuncties van het bibliotheekwerk zal hier zijn plek krijgen óf op het foyerpodium, voorlezen, schrijven, literatuur, biebtab, gaming...

4.2.2 Special: Cafépodium

Niets is zo leuk en inspirerend dan iets laagdrempelig aanbieden voor een grote groep mensen. Daarom is een podium in de café(foyer) een uitstekende plek voor jamsessies, open podia, voorleessessies, jazzmiddagen, kleine optredens en lokale initiatieven. Dit is een drempelloze voorziening die meteen reuring brengt in een gebouw. Een vleugel (waar iedereen die binnenloopt op kan spelen), simpel licht en geluid en een café opstelling is genoeg voor een doorlopend gezellige sfeer. Het maakt bovendien cultuur zeer toegankelijk. Natuurlijk is een 24/7 goede horecavoorziening onontbeerlijk voor deze zoemende bijenkorf. Je kunt er een krantje lezen terwijl er iemand spontaan een deuntje speelt op de piano. Het lokale koor oefent er wekelijks, overleggen vinden zo veel mogelijk plaats in het café, kinderen worden voorgelezen terwijl (groot)ouders genieten van een goed gezette kop koffie en studenten spreken eraf om op een ongedwongen manier samen te studeren in één van de rustigere hoekjes van de ruimte. We geven een podium aan onze inwoners – voor korte presentaties / kennisdeling/ verhalen vertellen.

4.2.3 Special: theater op locatie

We ondersteunen en faciliteren graag theater op Locatie/in de Wijken d.m.v. onze theaterkit (mobiele lichts- en geluid set), kaartverkoop voor derden op locatie en het co- produceren van theater op locatie zoals in juni 2024 'Kings Air', een moderne Shakespeare op Kasteel Verwolde. Samen met de cultureel contactpersoon brengen we het culturele en professionele culturele veld samen door periodieke bijeenkomsten waarbij kennisoverdracht en ontmoeting centraal staan.

4.2.4 Special: Pop

In onze nieuwe positionering focussen we op de versterking van de popcultuur in Zutphen.

We bouwen aan het merk 'Buitensoos' als popzaal. Let wel: de Buitensociëteit wordt veelvuldig gebruikt door/voor verschillende events, waaronder verhuringen door derden en eigen events. De Buitensoos als volwaardige popzaal is niet onze bedoeling. We maken een mix van grote(re) namen en eigen events die bijdragen aan popcultuur (en het ecosysteem van pop) in het algemeen. Dit doen we in overleg met andere (pop)initiatieven in de stad, zoals de Keldersessies.

Wat we toevoegen aan het cultureel palet is een langgekoesterde wens van veel inwoners: een plek waar pop(cultuur) tot haar recht komt. Waar stedelijke, regionale en nationale popnamen een podium krijgen. Dat doen we ook in ons educatieve aanbod (zie het betreffende hoofdstuk). We maken de culturele cirkel ook op het gebied van de popmuziek rond.

Naast de Buitensoos programmering is ook de Kleine Zaal dé ruimte voor popmuziek. Juist vanwege de inschuifbare tribune en inrichting kunnen we snel transformeren van theaterzaal naar popzaal, naar workshop, naar lezing, naar studio en repetitieruimte.

Hanzehuis is daarmee ook een logische plek voor het 'Popkantoor' (werktitel gegeven door gemeente Zutphen). Deze vraagbaak/popmakelaar/knooppunt verbindt vanuit Hanzehuis muzikanten met de stad. En daar zit ook de kracht van de zaal: bestaande kennis verbinden met nieuw talent op het gebied van presentatie, educatie, participatie en inspiratie

De samenwerking met de MBO Podiumacademie is logisch in de keten van pop(cultuur) en valt onder de noemer 'Educatie & Presentatie'. Niet alleen leren, maar ook uitvoeren zijn onderdeel van Hanzehuis.

4.2.5 Special: klassieke muziek

Zutphen is een stad waar klassieke muziek gedijt. Daarom is Hanzehuis bij uitstek dé presentatieplek voor dit genre. Met dit huis wordt de keten optimaal versterkt. Hiermee laten we zien dat de 'klassieke keten' in de stad aanwezig is en dat het onze ambitie is om deze te versterken. En dat doen we natuurlijk vooral in de Buitensociëteit.

De Buitensociëteit is van oudsher één van de oudste en meest gewaardeerde klassieke zalen in Nederland. Na het Concertgebouw wordt deze zaal geroemd om

haar prachtige uitstraling én haar uitmuntende akoestiek. Geen wonder dat Zutphen trots is op deze parel!

Daarom wordt de zaal veelvuldig gebruikt door externe partijen voor eigen klassieke evenementen, concours, CD opnames etc.

Dat is één van de redenen waarom we in de reguliere programmering relatief weinig klassieke programmering hebben. Dat is een bewuste keuze. Deze 'lacune' wordt meer dan goed gemaakt door de diverse klassieke events van/door andere organisaties. Wij ondersteunen deze organisaties heel graag, waardoor onze naam goed is en we een breed pallet aan klassieke programmering kunnen aanbieden. Een aantal voorbeelden zijn Cinconia, het Simeonkwartet en natuurlijk CelloWercken. Met die laatste partij sturen we op verdere uitwerking van het CelloFestival in de zomer en seizoen programmering vanuit de Cello Academie.

4.2.6 Special: Buitensoos

Het merk Buitensoos bestaat nog niet zo lang. Daarvoor werd de zaal gezien als unique selling point, maar er werd te weinig mee gedaan. We zetten in op het merk 'Buitensoos, jouw podium in de stad' als popzaal maar ook als plek waar regionaal talent een plek kan krijgen. Dat doen we o.a. door Buitensoos Live, een terugkerend event waarbij regionale bands samen een avondvullend programma maken. Deze bands zijn te groot voor de kroegen en kleine zalen, maar samen vullen ze een zaal wel.

De zaal wordt veel gebruikt voor niet alleen ons eigen programma, maar ook als interessante plek voor andere gebruikers. Het palet aan activiteiten is veel gekleurd; van grote diners, wijnproeverijen, professionele presentaties, maatschappelijke lezingen, rouw en trouw evenementen en veel maatschappelijke verhueringen herbergt ze een groot deel van de culturele en maatschappelijke activiteiten van onze gemeente en regio.

Special events zijn ook verhueringen als Vroeg Zat, Moordmysterie, Videoclip opnames, silent disco's etc. Veel van dit soort events doen we samen met partners uit de markt, om risico te spreiden en samen marketing te bedrijven.

De Buitensoos is daarmee niet alleen de perfecte zaal voor klassieke muziek en het grootste poppodium van de regio, het is nadrukkelijk een onderdeel van de keten in muzikale ontwikkeling van de stad en van individuele muzikanten. De commercieel interessante activiteiten dragen daarmee (financieel) bij aan de ontwikkeling. We blijven de zaal met respect gebruiken, behouden de beroemde klassieke akoestiek en maken ruimte voor nieuwe onverwachtse activiteiten.

4.2.7 Special: Buitenpodium

We willen de buitenruimte graag betrekken bij het nieuwe Hanzehuis door gebruik te maken van het park ernaast. Door het plaatsen van een buitenpodium kunnen we een nog diverser aanbod brengen. Dit podium dient als verlenging van de activiteiten die binnen veelvuldig plaatsvinden en kan (ook) in de zomer gebruikt worden voor bijvoorbeeld festivals, zondagochtend concerten, zomerbijeenkomsten, concertavonden, voorlezen en verhalen vertellen, openlucht optredens en ga zo nog maar door. Want waarom stoppen als je in de buitenlucht kunt genieten van alles wat cultuur zo aantrekkelijk maakt?!

En hoe mooi zou het zijn, als we dat podium onderdeel kunnen laten zijn van een veel bredere 'buitenspeelplaats' in het park. Zie daarvoor het hoofdstuk Huisvesting.

5 Participatie

5.1 Inleiding

Meedoen is hét speerpunt voor participatie, in de brede zin van het woord. In ieder mens schuilt een 'maker' en samen aan iets werken leidt tot meer betekenis en begrip voor elkaar en tot meer plezier.

Onder Participatie in Hanzehuis verstaan wij alle activiteiten die tot doel hebben mensen actief te laten deelnemen aan het 'maken' van kunst, cultuur en maatschappelijke productie.

Omdat we verschillende domeinen in het nieuwe Hanzehuis bij elkaar brengen hanteren we graag "brede begrippen van kunst en kwaliteit, waarbij we het bestaande aanbod koesteren en het nieuwe omarmen"³.

Dat kan zijn: een kunst- en cultuurfestival, een museumnacht, de opening van het culturele seizoen, een (amateur)theatervoorstelling, een muziek- of musicalproductie, een literaire presentatie, maar evenzogoed een maatschappelijke debatavond, een wijkgericht programma, een stedelijke-activiteiten-beurs, etc.

5.2 Meedoen is het sleutelwoord

Meedoen is het sleutelwoord. Vanuit het Hanzehuis -ons nieuwe gebouw als HUB- natuurlijk ook op locatie (in de wijken). Samen met de culturele en maatschappelijke partners wordt via het (totaal)programma vormgegeven aan participatie. Dat kan via het onderwijs of daarbuiten, bijvoorbeeld op locaties van onze partners in de stad (Bolwerck, Musea, Luxor etc) We werken voor kinderen, jongeren en volwassenen.

Door het actief betrekken van jongeren bij de programmering (Jongerenpanel) en het voeren van een eigen jongerenmerk (EPIC) zetten we in op actieve deelname van en voor jongeren.

Participatie is deelnemen aan de maatschappij. Voor actieve deelname aan de maatschappij kan cultuur een verbindende factor zijn. Mensen ontdekken de maker in zichzelf. Onderzoeken zichzelf en geven uiting aan 'hun verhaal' en verbinden zich daarmee aan het verhaal van een ander. Cultuurparticipatie geeft invulling aan zingeving, empathie, troost, verbinding, inspiratie en ontmoeting. Het is intrinsiek verbonden aan het menszijn.

We zijn een plek waar alle mensen, van alle leeftijden en met alle achtergronden op elk mogelijke manier hierin ondersteund kunnen worden.

Dat start bij de basisvaardigheden die je nodig hebt om mee te kunnen doen in de samenleving: lezen, schrijven, rekenen, digitale vaardigheden, gezondheid – en sociale vaardigheden.

Dat gaat -steeds meer- ook over digitale inclusie en (digitaal) burgerschap (democratische waarden). We programmeren op deze onderwerpen breed en voor alle inwoners (soms collectief, soms 1 op 1), veel in de wijken maar zeker ook in het Hanzehuis.

³ Uit: Toegang tot Cultuur, op weg naar een nieuw bestel in 2029, Raad voor Cultuur 2024

We vinden deze functie een speerpunt in ons nieuwe beleid en daarom speciale aandacht nodig heeft van een 'aanjager'. We noemen deze de stadsprogrammeur

5.3 Centrale rol voor de stadsprogrammeur

Waar in de afdeling *Presentatie* de cultuurprogrammeur de centrale rol vervult als het om de inhoud gaat bij het programmeren van voorstellingen en concerten, bij *Participatie* speelt de 'verbinder' een belangrijke rol, de stadsprogrammeur: Hij/zij is de (zichtbare!) aanjager binnen elk programma maar vooral ook naar de mensen met wie hij werkt. Hij inspireert, daagt uit, nodigt uit om grenzen te verleggen en nieuwe mogelijkheden te verkennen. Hij is de verbinding tussen partner, inwoner, bezoeker en uitvoerende.

De stadsprogrammeur heeft grote affiniteit met kunst en cultuur en staat op voor ontwikkelingen en kansen. Deze 'makelaar' heeft- en bemiddelt in een netwerk van kunstenaars naar de partners. Voor die partners zorgt hij voor inspiratie in co-creatie met zijn gesprekspartners komt hij tot bijzondere project-ideeën.

De kern is dus niet het aanbieden van producten maar het inspireren, op een hoger plan tillen en (helpen) organiseren van co-creatie en coproductie.

6 Educatie

6.1 Inleiding

Mensen leren van elkaar en doen dat hun leven lang. Waar kennis, ervaring en vaardigheden worden overgedragen, ontstaat cultuur of wordt deze verrijkt en verankerd. Naarmate mensen meer en met een variëteit aan cultuuruitingen in aanraking komen en deze leren begrijpen en zelf uitvoeren, kunnen zij ook beter met complexiteit overweg.

Educatie is een steeds belangrijker en substantiëler onderdeel geworden van de opgave voor het onderwijs om jonge mensen voor te bereiden op de samenleving van nu en die van de toekomst.

We vatten dit begrip breed op. 'Leren' is immers veel breder dan alleen datgene, wat we in een formele leeromgeving aangeboden krijgen.

Bijvoorbeeld, het bezoeken en genieten van een voorstelling of concert en het ervaren van beeldende kunst verrijkt niet alleen ons gemoed, maar –als het goede kunst is- leert het ons tevens kritisch, analyserend en verdiepend naar de wereld te kijken, verschillen te onderscheiden en overbruggen en verbindingen aan te gaan.

Kortom het 'leert' ons volwaardigere mensen te worden.

Met betrekking tot het (formeel) afgebakende begrip *educatie*: We zien het als onze missie om niet alleen breed in de samenleving educatieve cultuur aan te jagen, stimuleren en uit te voeren, maar willen ons vooral graag focussen op die plek, die we in onze 21^e eeuw gecreëerd hebben om jonge mensen voor te bereiden op hun toekomst en die van de samenleving.

De drie organisaties die samengaan in Hanzehuis bieden daar nu al een substantieel programma voor en willen en zullen daar ook in de toekomst een essentiële rol in vervullen. Doordat de educatietaken nu nog verspreid liggen over de drie organisaties, ontstaat er in Hanzehuis nog meer een samenhangend en integraal programma.

Er liggen -als we het samen doen- nog veel meer kansen voor het grijpen. Educatie houdt niet op bij het bereiken van de volwassen leeftijd. De verbinding met de domeinen presentatie, educatie, participatie en productie is er een van alle leeftijden. Juist in de combinatie van die pijlers ligt de kracht van Hanzehuis. Samenwerken is daarvoor niet effectief genoeg. Beleid, aansturing en uitvoering vanuit één visie is daarvoor een voorwaarde.

Natuurlijk werken we samen met externe partijen. We dragen daarmee bij aan de culturele levensloop van de inwoners van Zutphen en omstreken.

6.2 Het educatieprogramma

6.2.1 Sociaal maatschappelijke educatie

Hieronder geven we schematisch de vijf kernfuncties van de bibliotheek in ons Hanzehuis weer. Het grote deel van de collectie boeken blijft in de Broederenkerk. Een deel daarvan zullen we nodig hebben in het Hanzehuis om onze kernfuncties (wettelijke taken) te kunnen uitvoeren. We zullen deze collectie gaan 'dubbelen'.

Wat gaan we in Hanzehuis doen is goed te zien in onderstaande figuur met onze vijf kernfuncties.

Figuur 4 De vijf kernfuncties van openbare bibliotheken

In de Broederenkerk kunnen we sommige onderdelen van onze opdracht minder goed uitvoeren, vanwege de akoestiek en het ruimtegebrek. Daarnaast krijgen sommige activiteiten in Hanzehuis ook een meerwaarde door de verbinding met de activiteiten van anderen op het gebied van educatie. We brengen daarom een deel van onze functies onder in Hanzehuis.

Onze boekencollectie en uitleenfunctie blijft in de Broederenkerk, naast werk- en studieplekken, voorlichting, leesbevordering. We organiseren daar ook kleinschalige voorstellingen, presentaties, specifieke muzikale concerten, die juist gedijen bij de akoestiek.

Feitelijk spreekt het schema hierboven voor zich, maar we werken de verschillende functies in Hanzehuis wat verder uit. Een deel daarvan hebben we al besproken in de eerdere hoofdstukken, maar we geven deze hier nu nogmaals weer, vanwege het inzicht in de samenhang:

Basisvaardigheden

Inwoners kunnen in Hanzehuis zichzelf verder ontwikkelen op het gebied van de basisvaardigheden. Dit zijn vaardigheden die je nodig hebt om volwaardig mee te kunnen doen in de maatschappij (lezen, rekenen, schrijven, digitale vaardigheden, gezondheidsvaardigheden, financiële vaardigheden en sociale/juridische vaardigheden).

In Hanzehuis hebben we:

- Taalhuis en digitaalhuis
- Informatiepunt digitale overheid (IDO)
- Spreekuren en inloopuren voor digitale hulp
- Workshops en spreekuren rondom gezondheid, sociale, financiële en juridische vaardigheden (samen met onze partners op het 'ontwikkelplein basisvaardigheden'). Dit is o.a. Perspectief, Gelre Werkt, Gemeente, Schuldhulpverlening, buurthuis, banken, formulierenbrigade).

Een leven lang ontwikkelen

We faciliteren cursussen, workshops en lezingen/community bijeenkomsten m.b.t. thema's die spelen in de wijken en dorpen van onze stad. We doen dat voor alle doelgroepen met een focus de komende jaren op jongeren en gezinnen.

We organiseren literatuurscursussen, leesclubs, workshops en lezingen over actuele onderwerpen zoals AI, de energietransitie, duurzaamheid, democratie en polarisatie, ondersteund door onze grote digitale en fysieke collectie van boeken.

Een deel daarvan zullen we in Hanzehuis daarvoor nodig hebben

We maken vanuit onze bibliotheekfunctie verbinding met de podiumkunsten (communities aan zet, kracht in de wijken opzoeken). Verhalen staan centraal!

We organiseren een doorgaande lees-en mediawijsheid lijn. We hebben een Bieblab waar kinderen hun talenten m.b.t. 21-eeuwse vaardigheden verder kunnen ontwikkelen (programmeren, robots, AI, 3d printing, spelen en leren, gaming).

We zetten gaming in voor de ontwikkeling van de wijk en stad. De kinderen praten mee over hun eigen leefomgeving / stadslab / wijkclub.

We werken in het Hanzehuis aan preventie van de laaggeletterdheid (en de digitale ongeletterdheid) door het stimuleren van leesplezier in de Kinderboekenweek, bij voorleesdagen, in het Bieblab, etc. Dat doen we naast onze onderwijsprogramma's natuurlijk.

We hebben plekken voor:

- De allerkleinsten met voorleesplek (knus en gezellig met mooie voorleesstoel)
- Plek voor 4-12 jaar (eigen plek)
- Plek voor jongeren 12-20 jaar (eigen plek)

6.2.2 Cultuureducatie in het basisonderwijs: een nieuwe aanpak

De gemeente heeft een hoge ambitie rondom cultuureducatie. De doelstelling van de gemeente is dat elk kind in Zutphen en Warnsveld in aanraking komt met cultuur. De eerste stap in de culturele keten, zoals hierboven beschreven. Daarvoor is een intensieve samenwerking met het onderwijs onontbeerlijk.

In onze voorbereidingen voor dit programmaprofiel hebben we vanuit onze drie instellingen allereerst naast elkaar gelegd, wat ieder ten behoeve van het basisonderwijs onderneemt. We constateren, dat de dekking van onze activiteiten over het geheel van het basisonderwijs redelijk breed genoemd mag worden, naast die van de overige aanbieders.

We denken dat het aanbod en de programma's nog meer afgestemd kunnen worden in samenwerking. We werken zo naar een zo integraal en afgestemd mogelijk aanbod en naar het onderwijs.

We hebben een educatieteam met verschillende professionals uit de partners, die allemaal hun eigen expertise meenemen. Wij organiseren in gezamenlijkheid het cultuurmenu, het kwaliteitsprogramma en het lees mediaprogramma. Natuurlijk ook met de aanbieders buiten ons Huis.

Er ontstaat daarmee een stevig basismenu waarin kansen voor elk kind zijn gerealiseerd.

We zijn procesbegeleider voor scholen die zich op het gebied van cultuureducatie willen ontwikkelen, zoals we dat nu in CMK doen.

In al onze activiteiten voor het onderwijs sluiten we aan bij het onderwijs en is de school *in the lead*. Verschillende programma's sluiten op elkaar aan en vormen samen een geheel waardoor het aanbod voor het onderwijs minder versnipperd is en aanvullend op elkaar kan worden ingezet.

Zowel vanuit onze visie op educatie, als vanuit de simpele constatering dat we in Hanzehuis een pracht van een accommodatie hebben en een keurkorps aan kwalitatieve culturele professionals, gaan we i.s.m. de kinderopvang werken aan een Culturele Buiten Schoolse Opvang.

6.2.3 Cultuureducatie in het Voortgezet Onderwijs en Middelbaar Beroepsonderwijs.

Hoewel onze focus duidelijk ligt op de brede scope in het Primair Onderwijs (P.O.), wil Hanzehuis tevens oog hebben voor de vraag vanuit deze onderwijsvelden.

We hanteren daarbij twee benaderingswijzen:

1. De actieve

Met deze benaderingswijze werken we in de keten van talentontwikkeling. Door de brede scope in het P.O. zijn wij in staat talenten te scouten en ze in- en buiten het reguliere onderwijs te ondersteunen in hun culturele loopbaan, indien gewenst en mogelijk tot aan de toelating tot het Kunstvakonderwijs.

2. De passieve

We beperken ons niet tot een programma voor het primair onderwijs. We stellen onze kennis, ervaring en netwerk graag ter beschikking aan de vraag vanuit VO en MBO. We zullen daar geen actief beleid in ontwikkelen maar kunnen ons voorstellen op diverse terreinen dienstverlenend te zijn:

- a. Programmeren van schoolvoorstellingen en/of laagdrempelige toegang tot voorstellingen op onze podia.
- b. Ondersteunen bij schoolorkesten, musicals, koren etc.
- c. Reflectief aanbod m.b.t. theater, dans en muziek in relatie tot programmering.
- d. Mede ontwikkelen van gericht cultuurbeleid op school.
- e. Ter beschikking stellen van kennis en expertise op diverse terreinen (techniek, fondswerving, etc.).

6.2.4 Cultuureducatie in de vrije tijd

We blijven natuurlijk doen waar we al jaren goed in zijn: cultuureducatie en cultuurbeoefening in de vrije tijd: lessen en projecten in de verschillende disciplines, samenspel muziek en talentontwikkeling in de diverse disciplines.

De kern is en blijft dat we de regie bij de docenten leggen en aanvullen naar wens en behoefte, zoveel mogelijk in samenwerking.

Ook in het Hanzehuis worden docenten in de gelegenheid gesteld tegen lage kosten de faciliteiten te gebruiken voor eigen activiteiten. Dat kunnen lessen, cursussen of

workshops zijn maar ook projecten. We willen dat doen in alle disciplines van de cultuurbegroting in de vrije tijd: beeldend, theater, audiovisueel, muziek, literatuur, erfgoed, talen.

Om dat zo laagdrempelig mogelijk te maken bieden we onze faciliteiten en ondersteuning aan tegen lage prijzen. Dat faciliteren bestaat uit een klantvriendelijke ondersteuning, goed geoutilleerde ruimtes, een digitale omgeving waar gebruikers hun activiteiten en ervaringen kunnen delen, en een professionaliseringsaanbod. En natuurlijk verschillende podia, waarop gepresenteerd wordt. De culturele keten moet immers wel voelbaar, uitdagend en zichtbaar zijn.

De huidige Muzehof biedt gebruik van ruimten en ondersteuning aan het Muzecollectief, een collectief van 30 muziekdocenten en een aantal ondernemers die lessen dans en theater geven (ca.10). Daarnaast verzorgt de huidige Muzehof aanbod op vooral oriëntatie en samenspel. Ook zorgt zij voor aanbod dat het particuliere circuit niet kan bieden, om zo te blijven bijdragen aan de infrastructuur van talentontwikkeling en alle inwoners de kans te geven met kunst en cultuur in aanraking te komen.

We willen op dit terrein de verschillende disciplines en genres in de cultuursector en de maatschappelijke dienstverlening uitbreiden.

Voor de bibliotheek is dit natuurlijk literatuur, poëzie, schrijven (mooi in combinatie met theater, muziek).

Het speerpunt Popmuziek is daarbij voor ons een belangrijke toevoeging. Als we deze culturele keten stevig willen vestigen in Zutphen is educatie daarbinnen een belangrijk onderdeel. We zijn daarover in contact getreden met het Popcollege. We willen voor deze uitbreiding in Hanzehuis graag een duurzaam partnerschap aangaan met andere aanbieders op deze markt. Zie daarvoor hoofdstuk 9.

6.2.5 Talentontwikkeling

Het spreekt haast voor zich. Ieder kind heeft talenten. Het is onze missie om die te (laten) ontdekken en te laten bloeien. Dat heeft niets met 'niveau' te maken, maar veel meer met een 'eigen persoonlijke vaardigheid', die past bij het individu. Soms echter blijkt een dergelijke kunstzinnige vaardigheid, een talent, van een dergelijke niveau dat de begeleiding van dit talent naar de (individuele) top gerechtvaardigd is. Onze programma's zijn erop gericht deze talenten te scouten en ze de kansen te bieden om te ontwikkelen.

7

Productie

Hanzehuis wil nadrukkelijk ook een makers plek zijn. We willen alle kansen geven aan mensen vanuit diverse invalshoeken om te produceren.

In de keten van oriëntatie → educatie → presentatie, is productie immers de sleutelfunctie.

In Hanzehuis zal het dan voornamelijk gaan over culturele productie. We denken dan aan verschillende makers groepen: van beginnende amateurs t/m professionals.

We denken dan ook aan verschillende disciplines en genres: theater, muziek, compositie, beeldende kunst, literair, maar vooral ook popmuziek.

Vanzelfsprekend geven wij alle groepen in onze educatietrajecten op enig moment de kans om zich in een productie- hoe klein dan ook- voor te bereiden op de vertoning daarvan. Van voorspeelavonden tot eindmusical.

Maar wij willen verder gaan. We willen in Hanzehuis ook het platform creëren, waar talentontwikkeling een plek kan krijgen, waar dus (semi-)professionals een plek hebben om te ontwikkelen. Daarmee binden we talentvolle makers aan onze plek, die op hun beurt weer een aanjagende en stimulerende functie hebben voor de cultuurdeelnemers, die nog wat meer onder op de ladder staan.

We willen daarvoor multifunctionele ruimtes creëren en onze educatie studio's daarvoor geschikt maken.

We zullen daarin voornamelijk facilitair zijn, niet uitvoerend. Dat past ook in ons presentatiebeleid, dat immers de stap daarna in de keten is. De artistieke en organisatorische verantwoordelijkheid daarvoor laten we graag aan de deelnemers uit de keten.

8 Horeca

De ontwikkeling van een aansprekend horecaconcept is van wezenlijk belang voor het welslagen van Hanzehuis. Deze horeca ondersteunt de (bezoekers van) activiteiten in het huis, maar heeft daarnaast een zelfstandige functie als onderdeel van een aansprekende en verlokkelijke verblijfsomgeving in en rondom het huis. Ook voor een (niet cultuurgebonden) verblijf zal de horeca aantrekkende kracht moeten hebben, zowel in inrichting, ligging, assortiment en hospitality. De relatie van de horecavoorziening met het park is bij de verdere uitwerking van groot belang.

Het is de intentie van de gemeente Zutphen om het park en de hele omgeving van de Coehoornsingel door te ontwikkelen. Het park kan meer zijn, dan alleen een mooi stuk natuur. Met als (voorbeeld) het creëren van speelmogelijkheden voor kinderen of een aantrekkelijke kunstroute worden de verblijfsmogelijkheden van het park vergoot. Een buitenpodium bij de horeca staat al in de scenario's beschreven. Op deze wijze wordt dit de 'place to be' voor heel Zutphen (inclusief Warnsveld en Eefde) en specifiek ook voor de omringende (nieuwe) wijken met (nieuwe) bewoners. Het vestigingsklimaat van deze wijken wordt daardoor sterk verhoogd.

Ook de verbinding van het park (Hanzehuis) met het centrum van de stad is van eminent belang en maakt onderdeel uit van ruimtelijke studie.

Iets verder liggen sportvelden en is een beweegpark gerealiseerd. Het creëren van een corridor vergroot de verblijfskans voor mensen die gaan bewegen en dan even wat drinken. Ook de routing vanaf het station is van belang voor aantrekkelijkheid en vindbaarheid van deze unieke locatie.

Het is de ambitie een horeca op die plek te laten ontstaan die qua concept vergelijkbaar is met de horeca bij (naast) het Concertgebouw in Amsterdam, de brouwerij bij de Poorterij in Zaltbommel, het Schatlokaal bij DRU Industriepark, Het Mariëburgplein bij Arthouse LUX en de Bibliotheek in Nijmegen en meer van zulke plekken.

Het vergroten van de verblijfskansen voor dit gebied en de horeca is niet alleen aantrekkelijk voor de ruimtelijke ontwikkeling, maar evenzeer voor de daardoor toenemende zichtbaarheid (en participatie) van en met kunst en cultuur en -last but not least- voor de financiële haalbaarheid van het horecaconcept.

De organisatie van en een businesscase voor de horeca is beschreven in hoofdstuk 14.

Dat willen we allemaal zijn.

“Erfgoed, kunst en cultuur: zij vormen wie we zijn. Maar dat lijken we niet altijd te beseffen. Pas zodra mensen een stuk van hun erfgoed, kunst, gebruik, of traditie dreigen te verliezen, wordt het belang ervan gezien en gevoeld. Cultuur geeft leven aan onze levens. Het heeft impact op wat we voelen, denken en waar we met elkaar over praten. Pas wanneer we vaker stilstaan bij wat cultuur met ons doet en hoe het onze levens verrijkt, krijgt zij de waardering die haar toekomt. Als we vooruit willen als mens, en als samenleving, dan is cultuur onmisbaar. Het blijft vreemd dat wij elkaar in dit land moeten overtuigen van het feit dat het goed is dat we geld uitgeven aan kunst en cultuur. Permanente reflectie op de rol van de overheid in kunst en cultuur is leerzaam. Maar laten we stoppen met een permanente reflectie op het nut van investeren in cultuur. Dat belang zou toch echt buiten kijf moeten staan – en buiten schot moeten blijven.”

- Gunay Uslu, Huizingalezing, 9 december 2022

9 Samenwerkingspartners in en buiten Hanzehuis

9.1 Interviewronde

In de verkenning voor de positionering van 'de nieuwe Hanzehof' heeft 4advies met 14 culturele organisaties uit Zutphen gesproken. Het zou te ver voeren daarvan hier uitgebreid verslag te doen. Een deelrapportage is voorhanden. Op hoofdlijnen volgen hierna de belangrijkste bevindingen.

Algemeen

Naast de verbazing over de lange tijd, waarin er al over de revitalisering van de Hanzehof gesproken wordt zonder resultaten, wordt het project over het algemeen met instemming begroet.

De algemene opvatting over de planontwikkeling t.a.v. Hanzehof, Muzehof, Broederenkerk luidt: Maak een plan, stel het vast en voer het nu ook uit.

Gebouw

Over de huidige verschijningsvorm en het gebrek aan mededeelzaamheid/openheid van het gebouw Hanzehof/Muzehof is men niet erg enthousiast: teveel naar binnen gekeerd, geen gastvrije uitstraling, verouderd, etc.

Ook over de ligging van het gebouw Hanzehof/Muzehof is men niet onverdeeld positief. De verbinding met het centrum is er niet. Sommigen hebben daar expliciete opvattingen over en oplossingen voor: maak van de decentraliteit een kans (buiten spelen).

Theaterfunctie (presentatie)

Over de huidige theaterprogrammering wordt verschillend gedacht, van positief tot negatief. Sommigen spreken zich daar wat explicieter over uit dan anderen. De Buitensociëteit wordt alom geroemd, maar er gebeurt daar volgens een aantal geïnterviewden te weinig aan activiteiten/programmering. Vooral vanuit de 'klassieke' hoek komt dat signaal.

M.b.t. de theateraccommodatie wordt een aantal malen de behoefte aan een 'Middenzaal of Kleine Zaal' (vlakke vloertheater) genoemd.

Over popcultuur en nieuwe centrum leven verschillende opvattingen. Sommigen zien er mogelijkheden in voor opwaardering daarvan, anderen wijzen op de noodzaak van decentraliteit bij de popcultuur.

Educatie/productie

Educatie vindt men over het algemeen een van de speerpunten (naast theater) van de nieuwe Hanzehof.

Het is interessant te zien dat een aantal aanbieders m.b.t. educatie (lessen en cursussen) graag gebruik willen (blijven) maken van het nieuwe centrum, natuurlijk onder voorwaarden.

Interessant dat sommige andere partners (dan educatie) wel in meer of mindere mate deel willen gaan uitmaken van het centrum, natuurlijk ook onder voorwaarden. De term productiehuis is in dit kader een aantal malen gevallen.

Bibliotheekfunctie

Men ziet dat de bibliotheek met het uitvoeren van haar taken in de Broederenkerk tegen grenzen aanloopt. Zonder dat ernaar gevraagd wordt, verbazen enkele geïnterviewden zich er daarom over dat de boekencollectie in de Broederenkerk zal blijven. Over de andere functies van de bibliotheek in het nieuwe centrum hebben we weinig opvatting kunnen horen.

Overige functies en wensen

Een aantal malen wordt voor het nieuwe centrum de functie van 'cultuuraanjager' (term 4advies) genoemd. Een organisatie die een centrale rol speelt bij stedelijke overkoepelende initiatieven, zoals festivals, opening cultureel seizoen, stedelijke projecten etc.

Dat geldt ook voor de functie van het 'gebouw': cultureel hart, ontmoeting, kruisbestuiving met horecafunctie. Reuring.

In de nieuwe Hanzehof moet cultuurdeelname wel bereikbaar zijn. Een veel gehoorde opvatting is dat de huidige dienstverlening (vooral gebruik van de zalen) te duur is. Laagdrempeligheid in prijsbeleid is dus een aandachtspunt.

Aandacht moet er ook zijn voor de verspreiding van culturele functies over de gemeente en het gebruik en de eigenheid van diverse organisaties daarbinnen. Laat bestaan wat goed is en vul aan wat ontbreekt. Samenwerking daarin is een voorwaarde.

9.2 Nieuwe huisgenoot

Op basis van deze interviews en de uitwerking van onze programmalijnen, zoals hierboven beschreven, is een nadere verkenning gedaan met een drietal partners over eventueel huisgenootschap.

Onder andere vanwege de uiteindelijke keuze van het tweede scenario en de keuzes die gesprekspartners hebben gemaakt, zijn de gesprekken met Woest Oost en Popcollege Zutphen niet verder gevoerd.

De drie kernpartners blijven openstaan voor geïnteresseerde initiatieven.

Balletstudio Rozemarijn

Balletstudio Rozemarijn wil nog altijd graag onderdak krijgen in het nieuwe Hanzehuis. Rozemarijn staat open voor samenwerking en voor iets nieuws.

Rozemarijn heeft de volgende voorwaarden voor huisvesting in het Hanzehuis:

- ze wil haar eigen status behouden;
- een goede balletstudio met ca. 100m² dansoppervlak;
- vaste spiegels en barres (niet steeds de zaal moeten verbouwen);
- daglicht (ramen met voorkeur uitkijkend op het park);
- goede ventilatie;
- aanvaardbare huur.

In de tweede fase van het onderzoek heeft Rozemarijn wederom aangegeven graag huisvesting en samenwerking te willen aangaan in het Hanzehuis. De fysieke infrastructuur biedt daartoe mogelijkheden en de drie kernpartners zijn eveneens onverminderd enthousiast. In de exploitatieberekeningen (hoofdstuk 15) is de opbrengst van de balletstudio nog niet meegenomen. Daarover moeten nog afspraken worden gemaakt.

10 Programma uitwerking

10.1 Positionering Broederenkerk

De Broederenkerk is het heilige huis van de boeken in het historische centrum van de stad. Dit fungeert als de hoofdvesting van Bij de Bieb. Men komt hier in aanraking met literatuur, voor boeken en om elkaar (in stilte) te ontmoeten. Voor een groot deel blijft de collectie, met name die voor volwassenen, in de Broederenkerk gehandhaafd. Ook blijven hier mogelijkheden voor werk- en studieplekken.

De bijzondere uitstraling en akoestiek van de Broederenkerk werken uitnodigend voor het presenteren van bijvoorbeeld specifieke concerten, die gedijen bij de akoestiek van de kerk. Op bescheiden schaal kunnen in de kerk ook exposities worden vormgegeven. Daarvoor wordt samengewerkt inhoudelijk en programmatisch met erfgoedinstellingen en musea.

Als locatie heeft de Broederenkerk echter beperkingen voor de uitvoering van het volledige programma van de bibliotheek, zoals dat in voorgaande hoofdstukken uitvoerig beschreven is. Dat is niet alleen ingegeven door het gebrek aan geschikte accommodatie daarvoor in de kerk, of de hoge drempel van de kerk voor sommige bevolkingsgroepen, maar zeker ook door de verrijking van deze functies in het samengaan met de andere instellingen in Hanzehuis. We sommen de onderdelen op die omwille van de ruimte en synergie naar het Hanzehuis verplaatst worden.

Ter beschikking stellen van kennis en informatie

De gehele boekencollectie en de uitleenfunctie daarvoor zal gehandhaafd worden in de Broederenkerk.

Een deel van de (kinder- en jeugd) collectie zal gedubbeld moeten worden en/of verplaatst naar Hanzehuis. Dat geldt tevens voor de Taalhuiscollectie.

Kleinschalige voorleesactiviteiten en andere (geluidarme) activiteiten voor doelgroepen worden blijvend uitgevoerd in de kerk.

Activiteiten zoals Bieblab, voorlezen voor grote groepen en andere activiteiten voor kinderen worden ondergebracht in Hanzehuis.

Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie.

We handhaven in de kerk een aantal werk- en studieplekken. Openbare 1 op 1 ontmoetingen kunnen blijvend in de kerk plaatsvinden. Voor vertrouwelijke en privacygevoelige bijeenkomsten lukt dat niet. Ook groepsbijeenkomsten (Digi-taalhuis en cursussen) kunnen hier niet worden uitgevoerd. Daarvoor wijken we uit naar Hanzehuis.

Voor deze 'gespreksgroepen' zijn voldoende af te schermen ruimtes nodig, waardoor het lezen niet verstoord wordt. De accommodatie in de kerk biedt daartoe nauwelijks gelegenheid. Voor een deel zal deze functie verplaatst worden naar Hanzehuis.

Bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur.

Vanzelfsprekend is de boekencollectie in de kerk daarvoor het (passieve) instrument. Individuele begeleiding en voorlichting van lezers blijft daarbij een service die we leveren.

De actieve leesbevordering in groepen (leesclubs, schrijversbezoeken, voorlezen voor groepen, cursussen en communities) echter wordt gehuisvest in Hanzehuis. Daardoor ontstaat een inhoudelijke en organisatorische synergie met de andere functies en programmering in het Hanzehuis.

Organiseren van ontmoeting en debat

Ontmoeting in de kerk blijft belangrijk, aan de leestafels, bij de werkplekken en gewoon tussen de boeken. De debatfunctie en ontmoeting in grotere groepen zal - vanwege ruimtegebrek en geluidsoverlast- en akoestiek in Hanzehuis worden uitgeoefend.

Laten kennismaken met Kunst en Cultuur

De kerk biedt een uitstekend podium voor muzikale activiteiten die juist gedijen bij de akoestiek van de kerk, zoals koren en sommige instrumentale ensembles. We zullen de kerk als 'presentatieplek' in onze programmering opnemen. Ook voor het huisvesten van kleinschalige exposities is de kerk prima geschikt. Dat zullen we (blijven) doen met onze partners in de beeldende kunst en erfgoed.

Voor de vernieuwde functie van de Broederenkerk is een bijpassende architectuurstudie uitgevoerd. Deze treft u separaat aan.

10.2 Positionering Hanzehuis

In dit deel van de rapportage baseren we ons op de beschrijving van de activiteiten, zoals in de eerdere hoofdstukken. Daarom volstaan we met een beknopte beschrijving van de programmatische inhoud. We betrekken daarbij de 'Kaderstellende notitie bestuursopdracht HH en BK'.

In eerdere hoofdstukken hebben we al beschreven welke functies in het huidige Hanzehof complex worden uitgevoerd. Dat betreft met name de podiumfunctie van Hanzehof (presentatie) en de cultuureducatieve functie van Muzehof. We breiden deze functies uit met het verbreden van de educatiefunctie met de activiteiten dienaangaande van de bibliotheek en de participatie activiteiten van die organisatie, voorzover deze niet in de Broederenkerk kunnen plaatsvinden. Zie daarvoor de eerdere beschrijvingen.

Daarvoor wordt een (deels nieuw) State of the Art' gebouw ontwikkeld met aansprekende architectuur, een bruisend cultureel centrum, the place to be, met horecafunctie, zoals beschreven in het betreffende hoofdstuk. De nieuwe accommodatie draagt bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat van Zutphen. Het Hanzehuis is in dit scenario ook optimaal gastvrij voor 'gewoon' bezoek zonder cultureel doel. Dat versterkt tevens de focus op de participatiefunctie.

Daarnaast kent de positionering van Hanzehuis een toevoeging versterking van de podiumfunctie met vooral Popmuziek en Kleine Zaal programmering.

Er wordt verder gebouwd -naast het gebruik voor andere activiteiten- aan het merk 'Buitensoos' als popzaal: een mix van grote(re) namen en eigen events die bijdragen aan popcultuur (en het ecosysteem van pop) in het algemeen. Stedelijke, regionale en nationale popnamen krijgen een podium.

Onontbeerlijk voor de uitbouw van de popfunctie naast de Buitensoos programmering is ook de aanwezigheid van een Kleine Zaal, waar beginnend en gevorderd talent een plek kan krijgen in de programmering, zonder gelijk in de grote Buitensoos te hoeven staan. Er is ruime aandacht voor de Cultuurketen Popmuziek: verleiden -> opleiden -> beoefenen-> presenteren.

We versterken hiermee de podiumfunctie, maar die is breder dan alleen popmuziek. De wens voor een kleine zaal programmering komt ook uit de vele interviews die er gehouden zijn met andere (culturele) spelers in de gemeente. Vanuit het theaterperspectief is een kleine zaal voor beginnend talent of kwetsbaar aanbod nodig. Dat geldt voor alle disciplines en genres: klassieke muziek, wereldmuziek, jazz, toneel, dans, etc. Met een kleine zaal wordt bijgedragen aan de keten voor talentontwikkeling.

Ook de programmeringskant vanuit de hoofdfuncties van het bibliotheekwerk zal hier een plek krijgen.

We bouwen tevens een laagdrempelig café- en buitenpodium als versterking van de podiumfunctie.

Onverminderd werkt Hanzehuis vanuit de educatie- en participatiefunctie als een Hub voor het werk in de wijken.

10.3 Programmaformat Hanzehuis

Presentatie

- Substantieel bredere podiumprogrammering met meer aandacht voor Popmuziek en Kleine Zaal programmering, uitgewerkt naar segmentatie en programma's
- Brede afspiegeling van het landelijk aanbod in de theaterprogrammering.
- 150 voorstellingen/concerten per jaar (inclusief Kleine Zaal)
- 33.000 bezoekers per jaar Grote Zaal (2023: 28.000)
- 5.000 extra bezoekers per jaar Kleine Zaal
- Bredere kansen voor amateurprogrammering (Kleine Zaal, Cafépodium en Buitenpodium)

Participatie en educatie

- Programma's leesplezier
- Programma's leesbevordering
- Vijf kernfuncties bibliotheek
- Taalhuis en digitaalhuis
- Informatiepunt digitale overheid (IDO)
- Spreekuren en inloopuren voor digitale hulp
- Workshops en spreekuren rondom gezondheid, sociale, financiële en juridische vaardigheden (samen met partners op het 'ontwikkelplein basisvaardigheden').
- Lezingen

- Handhaven huidige aanbod Cultuur en School (samen met bibliotheek aangeboden)
- Uitbreiden huidige programma (niet alleen facilitair) cultuureducatie amateurkunst. Ontwikkelen van ketenbenadering, vooral m.b.t. de (pop)muziek.
- Handhaven huidige programma Cultuur en Welzijn (samen met bibliotheek aangeboden)
- Gezamenlijke dienstverlening educatie en onderwijs, educatie en welzijn met partners

Facilitair en ondersteuning cultuursector

- Stadsprogrammeur (programmeren en co creatie in de wijken).
- 'Vrijblijvende' ontmoetingsfunctie in Hanzehuiscafé met horeca.
- Podium blijven bieden aan festivals en Zutphense programmering, zonder extra ondersteuning qua personeel en financiën.
- Lesruimte faciliteren voor huidige gebruikers (cultuureducatie).

11 Huisvesting Hanzehuis

11.1 Inleiding

Dit functioneel-ruimtelijk programma van eisen op hoofdlijnen is gebaseerd op de uitgangspunten van het gekozen scenario 2. Het huisvestingsprogramma is opgedeeld in ruimteclusters waarbinnen de ruimten voor de hoofdfuncties zijn gedefinieerd. Hierna volgt een uitwerking per ruimtecluster. De bijbehorende ruimtestaat met detailuitwerking is opgenomen als bijlage. De ruimtelijke relaties zijn weergegeven in het relatieschema in de bijlage.

Dit functioneel-ruimtelijk programma van eisen op hoofdlijnen heeft als uitgangspunt gediend voor het Structuurontwerp van Mecanoo.

Het gedetailleerde functioneel en technisch programma van eisen dient in een vervolgfase te worden uitgewerkt.

11.2 Functie-eisen op hoofdlijnen

11.2.1 Grote theaterzaal

De grote theaterzaal en bijbehorende backstageruimten worden gehandhaafd. Publiekstoegangen via de ontmoetingsruimte.

Aanvullend aan scenario 2 is de wens om de publiekscapaciteit te vergroten door de huidige regieruimte bij de zaal te betrekken en te voorzien van één of twee extra stoelrijen (ca. 30-40 stoelen).

Het kleedkamergebied, gesitueerd onder het podium, is over-gedimensioneerd. Het dient bovendien te worden gerevitaliseerd. Vraag aan de architect is om na te gaan of een deel van dit gebied geschikt is te maken voor andere onderdelen van het ruimteprogramma.

11.2.2 Buitensociëteit

De Buitensociëteit en bijbehorende backstageruimten, entree en toiletten aan de westzijde worden eveneens gehandhaafd. Sloop uitbouw aan Coehoornsingel. Publiekstoegangen via de ontmoetingsruimte en rechtstreeks vanaf de ingang aan de westgevel. De uitstraling van geluid naar de omgeving via de gevels dient te worden voorkomen; het ontwerp dient hierin te voorzien.

Een upgrade van de geluidsisolatie van de totale buitenschil behoort niet tot de scope.

De maximaal toegestane publiekscapaciteit (staand) bedraagt circa 1.000. In de ontwerpfase (VO/DO) dient te worden nagegaan of de publiekscapaciteit van de Buitensociëteit kan worden vergroot tot 1400-1600 bezoekers. Denk hierbij aan zaken ten aanzien van (brand)veiligheid, doorstroomcapaciteit van vluchtroutes, beheermaatregelen ten behoeve van ontruiming, binnenklimaat (koude en luchtkwaliteit), zichtlijnen, etc.

11.2.3 Ontmoetingsruimte, foyer, theatercafé c.a.

Dit is het hart van de accommodatie, de plek waar je als bezoeker binnenkomt. Een grote ruimte die de verschillende functies van het gebouw met elkaar verbindt. Overdag de ontmoetingsruimte met een aantrekkelijke horecavoorziening.

De ontvangstplek voor bezoekers is duidelijk herkenbaar, maar ongedwongen, gepositioneerd. Studie-, werk- en flexplekken, grotere leestafels en het Ontwikkelplein (incl. IDO) zijn geïntegreerd.

De ruimte doet dienst als foyer bij theatervoorstellingen, concerten en andere grote publieksevenementen. Onderdeel is een intiemer theatercafé – een gedeelte dat kan worden afgesloten van de rest van de ontmoetingsruimte - met een uitnodigende bar. Het buitenterras grenst aan dit theatercafé. Er is – grenzend aan het theatercafé - een goed geoutilleerde keukenvoorziening met alle benodigde magazijnen en de kleedkamer van het serviceteam. Het keukengedeelte is van buitenaf goed ontsloten in verband met efficiënte aan- en afvoer van goederen. Het cafépodium is voorzien van theatertechnische voorzieningen (licht en geluid).

De garderobe, publiekstoiletten en een flinke berging zijn direct gekoppeld aan de ontmoetingsruimte.

11.2.4 Kantoren c.a.

De werkruimten zijn gecentraliseerd. Zie ruimtestaat voor een opsomming van de functies/ruimten. Er komen 6 werkplekken in een kantoortuin. Daarnaast 8 werkplekken verdeeld over enkele kleinere ruimten (4x2 of 2x3 + 1x2). Voor repro en marketing zijn er aparte ruimten. Flexplekken zijn onderdeel van de ontmoetingsruimte. Pauzeren vindt daar eveneens plaats. In de kantoren is daglicht en uitzicht vereist.

11.2.5 Algemene facilitaire ruimten

De containerberging bevindt zich nabij de keuken en is voorzien van een eigen buitendeur.

De patch-/serverruimte is centraal gesitueerd.

De berging voor het buitenpodium ligt nabij dat podium en is goed toegankelijk van buitenaf.

Het grootste schoonmaakk magazijn ligt op de begane grond.

De schoonmaakkasten liggen nabij de grote toiletgroepen en de kleedkamers.

De diverse bergingen (2 à 3 stuks) zijn verspreid door het gebouw.

11.2.6 Kleine zaal

De nieuwe, multifunctionele kleine zaal is geschikt voor theater- en muziekvoorstellingen, (pop)concerten, danceavonden, lezingen, filmvertoningen, amateurgezelschappen (betaalbaar), voorspeelavonden, braderieën, onderwijsbijeenkomsten, etc. etc. De zaal heeft ca. 175 stoelen. Er wordt uitgegaan van 10 rijen van 18 stoelen. Hiervan bevinden zich 3 rijen als vaste opstelling achter-/bovenin de zaal. Het regie-eiland wordt hier opgenomen (dat kost een aantal stoelen). De andere 7 rijen komen op een inschuifbare tribune. Deze kan onder de vaste opstelling worden ingeschoven. De backstage bevindt zich over de volledige breedte van het speelveld.

De zaal is voorzien van een nis met een bar ten behoeve van voorstellingen met staand publiek, zoals muziekconcerten. Deze is aan één van de lange zijden gepositioneerd, op voldoende afstand van het speelveld.

De zaal is voorzien van een robuuste vloer (bijv. VEKA Original).
Laden en lossen van theatergoederen gebeurt uitpandig, via een tweevleugelige deur naar de backstageruimte. Te voorzien in afdak om in droge omstandigheden te kunnen werken.

Er zijn 2 vier-persoons kleedkamers. Afhankelijk van de ligging van de kleine zaal worden deze gecombineerd met de kleedkamers van de Buitensociëteit of van de grote zaal (let op verschillende vloerniveaus).

Dit cluster beschrijft de kleedkamers bij de Buitensociëteit. Het kleedkamergebied inclusief toiletten (met MIVA) en douches ligt nabij de zaal. Gelijkvloerse ligging is optimaal, maar bij druk op de footprint kan situering op de verdieping worden overwogen. Een directe trap- en liftverbinding is in dat geval noodzakelijk. De wasruimte ligt in dit cluster of op de begane grond nabij de backstageruimten van de grote zaal.

Indien mogelijk worden de kleedkamers voor de verschillende zalen zoveel mogelijk geclusterd. Zie ook Kleine zaal.

11.2.8 Backstage ruimten

De buitenopstellingen voor laden en lossen van de Buitensociëteit en de grote theaterzaal worden gehandhaafd. De werkplaats techniek, decoropslag (tijdelijk) en het kantoor voor theatertechnici bevinden zich nabij de podia/speelvlakken van de zalen. De werkplaats techniek kan ook worden gebruikt als workshopruimte.

11.2.9 Studio's

De studio's bevinden zich in een aangenaam verblijfsgebied, bij voorkeur aan de ontmoetingsruimte. Het gebied is vrij toegankelijk voor alle bezoekers. Het is dus niet de bedoeling een afgescheiden zone met gangen te maken.

Theaterstudio/dansstudio/repetitieruimten (2 stuks)

Gebruik voor theatercursussen, danscursussen, grote ensembles, voorspelen, kleedkamer grotere (amateur)gezelschappen (bijv. bij festivals).

Eisen:

- Op te delen door middel van uitstekend isolerende panelenwand.
- Voorzien van grid met theaterverlichting en audio-installatie.
- Voorzien van vlakverende vloer.
- Eén lange wand beschikbaar voor spiegels; tegenoverliggende wand beschikbaar voor barres.
- Drempelloze toegang.
- Direct aangrenzende berging, eveneens met drempelloze toegang.
- Nabij gelegen kleedkamers.
- Ligging nabij podium grote zaal, kleine zaal en Buitensociëteit.

Muziekstudio's, slagwerklokaal en popoefenruimten (in totaal 10 stuks)

Om een goed, ongestoord gelijktijdig functioneren van alle ruimten binnen het gebouw te verzekeren zijn akoestiek en geluidsisolatie van alle muziekr ruimten essentieel. Ook dient geluidsoverlast naar de omgeving te worden voorkomen. Voor de uitwerking van de te stellen eisen dient (bij uitwerking van het ontwerp) een gespecialiseerd adviesbureau te worden ingeschakeld.

Eisen:

- Voor iedere ruimte afzonderlijk dient de akoestiek in overeenstemming te zijn met het reguliere gebruik.
- De popoefenruimten en het slagwerklokaal in verband met hoge geluidsproductie uit te voeren als doos-in-doos constructie of vergelijkbaar.
- De bijbehorende bergingen zijn afsluitbaar en liggen dichtbij de muziekr ruimten.
- De luchtbehandelingsinstallaties te voorzien van uitgebreide geluiddempende voorzieningen. Ten behoeve van de beperking van interne geluidsoverdracht wordt bovendien met gescheiden luchtbehandelingssystemen gewerkt.
- Drempelloze toegang.

11.2.10 Participatie

De collecties van 0-12 en 12-18 jaar worden zoveel mogelijk geïntegreerd in de ontmoetingsruimte. Uitleenapparatuur bevindt zich nabij de collecties.

Voor de jongste kinderen is er een specifiek kindertheater, gelegen op een rustige plek in de ontmoetingsruimte. Hier wordt voorgelezen (aan bijvoorbeeld schoolgroepen) en er kunnen kleinschalige theateractiviteiten plaatsvinden. Ook fungeert het als educatieve lees-/speel-/spelletjesplek voor kinderen.

Het Ontwikkelplein met IDO is onderdeel van de ontmoetingsruimte. Dat geldt ook voor de Taalhuiscollectie en 2 grote en 2 kleine cabines voor het (digi)taalhuis.

De Fabriek is een lab/workshop-/instructieruimte. Een schone maakplek voor de ontwikkeling van 21-eeuwse vaardigheden. Bestemd voor jong en oud, maar jongeren moeten zich hier in het bijzonder thuis voelen. De ruimte is een af te schermen deel van de ontmoetingsruimte en kan door middel van een panelenwand worden afgesloten.

De cursusruimte digitaal is aanvullend aan het IDO en geschikt voor diverse (schone) cursussen. Het is een afgesloten ruimte.

Voor verwerking van binnenkomende en uitgaande boeken en andere materialen wordt voorzien in een magazijn en logistieke ruimte voor boekleveranties die van buitenaf goed toegankelijk is. Deze ruimte dient op de begane grond te liggen.

11.2.11 Gebouw gebonden buitenvoorzieningen

Het theatercafé is voorzien van een buitenterras.

Het buitenpodium is een vast podium met een nog te bepalen hoogte (vooralsnog 60-100 cm). Het is aan drie zijden voorzien van trappen. Het wordt geïntegreerd in het landschapsontwerp en ligt bij het horecaterras. De achterzijde is dicht of eenvoudig dicht te maken met een horizontodoek (precieze oplossing uit te werken in ontwerp). Het is voorzien van ophangmogelijkheden voor theatertechnische voorzieningen (met name licht en geluid).

Er wordt een nieuwe fietsenstalling voor bezoekers gerealiseerd. Voor medewerkers wordt een separate niet-overdekte fietsenstalling gerealiseerd.

De huidige situatie met betrekking tot parkeerplaatsen voor auto's, busjes en vrachtwagens van artiesten en theatergezelschappen is toereikend.

Uitgangspunt is dat de huidige parkeervoorzieningen voor bezoekers toereikend blijven.

11.3 Ruimteprogramma

Totaal huidige situatie

In de huidige situatie bedraagt het Bruto Vloeroppervlakte van de Hanzehof en de Muzehof in totaal 10.232 m² cf. de hiervoor uitgevoerde NEN 2580 meting.

Te handhaven deel nieuwe situatie Hanzehuis

Het ruimteprogramma van de te handhaven bouwdelen is als volgt:

- Grote theaterzaal inclusief backstagevoorzieningen, toneelbruggen en rollenzolder.
- Buitensociëteit inclusief backstagevoorzieningen en zolder.
- Totaal te handhave: 4.910 m² BVO.

Te slopen bouwdelen

In het voorliggende plan voor het Hanzehuis wordt dus 5.322 m² van de bestaande bebouwing gesloopt (10.232 m² -/- 4.910 m²).

Nieuwbouwdeel nieuwe situatie Hanzehuis

Het ruimteprogramma van de nieuwbouw bedraagt (bij de gehanteerde factor BVO/NO) 4.428 m² BVO. Het Structuurontwerp van Mecanoo komt iets hoger uit, namelijk op 4.487 m² BVO nieuwbouw. Dit laatste metrage wordt als uitgangspunt gehanteerd voor de nieuwbouw.

Totaal nieuwe situatie

Het totale ruimteprogramma van de te handhaven ruimten (4.910 m²) en het Structuurontwerp (4.487 m²) komt daarmee op: 9.397 m² BVO. Dit metrage is uitgangspunt voor alle berekeningen.

Het ruimteprogramma is uitgewerkt in de als bijlage bijgevoegde ruimtestaat.

11.4 Uitgangspunten duurzaamheid en klimaatinstallaties

11.4.1 Duurzaamheid

De duurzaamheidseisen van het Besluit bouwwerken leefomgeving (voorheen het Bouwbesluit) zijn van toepassing. Dit betekent dat voor het nieuwbouwdeel wordt uitgegaan van de eisen voor een Bijna Energieneutraal Gebouw (BENG-eisen).

11.4.2 Klimaatinstallaties

De onlangs gerenoveerde verwarmings- en koelingsinstallatie wordt gehandhaafd en uitgebreid ten behoeve van de nieuwbouw en de grote theaterzaal. Dit hybride systeem bestaat uit een combinatie van warmtepompen en gasgestookte ketels. Koude- en warmtetransport via luchtverplaatsing en deels warmteafgifte via radiatoren.

Voor de Buitensociëteit wordt uitgegaan van een autonoom systeem op basis van de bestaande luchtbehandelingsinstallatie met geïntegreerde warmtepompen voor zowel koeling als verwarming. Ter ondersteuning wordt uitgegaan van een nieuwe gasgestookte ketel via bestaande radiatoren. Dit is geen hybride systeem; er is

geen koppeling tussen de gasgestookte ketel en de warmtepompen. Koude- en warmtetransport via luchtverplaatsing en deels warmteafgifte via radiatoren.

11.5 Structuurontwerp

De managementversie van het Fasedocument Structuurontwerp van Mecanoo, waarnaar hierna wordt verwezen, treft u aan als bijlage.

11.6 Stichtingskosten

11.6.1 Stichtingskostenraming

Uitgangspunten

Op basis van het bovenbeschreven functioneel-ruimtelijk PvE op hoofdlijnen, de uitgangspunten ten aanzien van duurzaamheid en gebouwinstallaties, het Structuurontwerp van Mecanoo en de bestaande situatie is een stichtingskostenraming opgesteld. Op basis van de in deze fase beschikbare stukken kan nog geen calculatie op basis van precieze specificaties worden opgesteld. Het betreft dus een budgetraming, waarbij hoeveelheden en dimensies globaal zijn bepaald. In de vervolg-ontwerpfases kunnen steeds nauwkeuriger ramingen worden opgesteld.

Stichtingskostenraming

De stichtingskosten van de huisvesting van het Hanzehuis zijn geraamd op € 25,1 miljoen exclusief BTW. Het prijspeil van de raming is 1 februari 2025.

Niet verrekenbare BTW

Fiscaal adviesbureau Fiscalade heeft de verrekenbaarheid van de BTW component onderzocht en komt voor de vervolgfase tot een aantal aanbevelingen om deze zo te optimaliseren. Het bureau schat op basis van de beschikbare informatie op dit moment een maximaal risico van € 1,25 miljoen in met betrekking tot niet te verrekenen BTW.

11.6.2 Scope stichtingskostenraming

Wijzigingen in de scope hebben consequenties voor de raming. Hierna wordt beschreven welke zaken wel resp. geen onderdeel zijn van de raming.

De volgende zaken zijn onderdeel van de stichtingskostenramingen:

- Grondkosten: terreininrichting gebouw gebonden voorzieningen (terras bij theatercafé, hoofdentreezone voorzijde, fietsenstalling personeel, opstelplaatsen voertuigen backstage) en sloop.
- Bouw- en installatiekosten incl. autonoom maken te handhaven bouwdelen voor sloop.
- Inrichting:
 - Theatertechnische installaties en inrichting inclusief inschuiftribune kleine zaal en buitenpodium.
 - Vaste inrichting, zoals bars foyer/theatercafé, kleine zaal en Buitensociëteit, ontvangstplek, kinderhoek bibliotheek.
 - Keukeninrichting.

- Meubilair, apparatuur en inventaris.
- Voorbereidings- en bijkomende kosten (honoraria, onderzoeken, bouwleges, aansluitkosten verzwaren nutsvoorzieningen etc.).
- Onvoorzien planuitwerking (10%) en realisatie (10%) ten behoeve van niet-voorzien zaken binnen een gedefinieerd project. Deze post is niet bestemd voor dekking van kosten van hierna genoemde uitsluitingen of andere wijzigingen in scope of ambities.

De volgende zaken zijn geen onderdeel van de raming:

- Eventuele verwervingskosten grond.
- Herinrichting entreezone en terras Buitensociëteit.
- Inrichten terreinbestratingen, verlichting et cetera voor openbare deel buitenruimte, waaronder fietsenstallingen bezoekers, erfafscheidingen, parkeerplaatsen bezoekers, buitenpodium, park.
- Aanpassingen infrastructuur straatwerk/verkeer.
- Omleggen ondergrondse kabels en leidingen.
- Infiltratievoorzieningen.
- Circulaire ambities.
- Verduurzaming bestaande gevels grote zaal en Buitensociëteit.
- Aanpassingen westgevel Buitensociëteit.
- Werkzaamheden Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) Buitensociëteit en grote zaal. Uitzondering is de revitalisering van het kleedkamergebied van de grote zaal, waarvoor wel kosten zijn opgenomen in de raming.
- Bouwkundige werkzaamheden Buitensociëteit en grote zaal tenzij specifiek vermeld.
- Klimaat technische aanpassingen Buitensociëteit en grote zaal tenzij specifiek vermeld.
- Elektrotechnische aanpassingen Buitensociëteit en grote zaal.
- Akoestische voorzieningen Buitensociëteit om deze geluiddicht te maken voor popmuziek. Er is wel een post voor verbetering van de geluidwering van de voorgevel opgenomen.
- Sprinklerinstallatie (dat betekent brandcompartimenten <1.000 m2).
- Verwijderen bestaand heiwerk.
- Maatwerkmeubilair; met uitzondering van balies en barmeubels.
- Prijsstijgingen tussen peildatum en einde werk.
- Historische plankosten.
- Kosten gemeentelijke projectleiding en andere ambtelijke uren.
- Landschapsarchitect (openbaar gebied en park).
- Kosten m.b.t. onderzoeken wijziging bestemmingsplan.
- Kosten tijdelijke huisvesting Hanzehof en Muzehof, dan wel het gedeeltelijk open houden van het gebouw (i.c. Buitensociëteit of grote theaterzaal).
- Afschrijving boekwaarde bestaand gebouw/gebouwdelen.
- Rentekosten planontwikkeling.
- Wijzigingen wet- en regelgeving.

Risico's:

- Kosten eventuele asbestsaneringen niet opgenomen.
- Sloopkosten zijn geschat op vierkante meterbasis.
- Kosten constructie nieuwbouw zijn geschat. Aannee is een staalskelet met beton (kanaalplaat)vloeren, plaatselijk verbijzonderingen met houten kolommen, beperkte overspanningen. Er is gerekend met een fundering op staal (dus geen palenfundering).
- Kosten gebouwinstallaties zijn geschat op basis van referentieprojecten en getoetst door derde partij.
- De impressies van het Structuurontwerp kunnen een ambitieuzer afwerkingsniveau en een hogere beeldkwaliteit suggereren dan realiseerbaar is binnen de geraamde stichtingskosten. In de raming is bijvoorbeeld niet uitgegaan van een gebouw met een volledig houten draagconstructie en houten plafondafwerkingen. Ook de gevelopbouw en het gevelbeeld kunnen bij uitwerking afwijken van de impressies. Dat geldt tevens voor het in het Structuurontwerp getekende buitenpodium.

12 Huisvesting Broederenkerk

12.1 Functie-eisen op hoofdlijnen

Op basis van het programmaprofiel (zie hoofdstuk 10) worden de functionele eisen voor de Broederenkerk beknopt omschreven. In de vernieuwde Broederenkerk dienen de volgende activiteiten plaats te kunnen vinden:

- Huisvesten van de gehele boekencollectie van de bibliotheek.
- Individuele begeleiding en voorlichting van lezers.
- Handhaven van een aantal werk- en studieplekken en leestafels. Ook te gebruiken voor openbare één op één ontmoetingen.
- Kleinschalige voorleesactiviteiten en andere (geluidarme) activiteiten voor doelgroepen.
- Presentatieplek; podium voor koren en sommige instrumentale ensembles. Aandachtspunt hierbij is de akoestiek, met name de beheersing van de nagalmtijd.
- Kleinschalige exposities.

Hiervoor zijn de volgende aanpassingen nodig:

- Een presentatieplek met goede akoestiek en eenvoudige theatertechnische voorzieningen voor licht en geluid. Gedacht wordt aan een speelvlak omgeven met wanden en een plafond van geluidsabsorberend materiaal.
- Deze plek kan, tijdens de reguliere gebruikssituatie van de bibliotheek, eveneens worden gebruikt voor andere kleinschalige activiteiten, zoals voorlezen en gesprekken met kleine gezelschappen. Met behulp van bijvoorbeeld verrijdbare akoestische panelen aan de voorzijde van het speelvlak kan dan geluidsoverlast naar de rest van de bibliotheek worden beperkt.
- Een tribune(trap) met een nader te bepalen aantal zitplaatsen. Daarvoor kan de bestaande tribunetrap worden vergroot/verbreed.
- Expositiemogelijkheden. Bijvoorbeeld door (verrijdbare) expositiewanden en vitrines.

12.2 Ontwerpstudie

De ontwerpstudie van Mecanoo, waarnaar hierna wordt verwezen, treft u aan als bijlage.

Uitgangspunt is dat de ingrepen in de Broederenkerk zullen worden gerealiseerd nadat het nieuwe Hanzehuis in gebruik is genomen. De ontwerpstudie dient in een vervolgfase te worden uitgewerkt naar een concreet ontwerp met een bijbehorende kostenraming.

13 Organisatie Hanzehuis

13.1 Governance

In de rapportage van de eerste fase hebben we de denklijn beschreven waarlangs de organisatie ontwikkeld zou moeten worden.

Voor de volledigheid geven wij hier nogmaals het model weer m.b.t. de domeinen, waarbinnen de samenwerking zal moeten worden gerealiseerd.

Figuur 6 Domeinen samenwerking binnen accommodatie

De meningsvorming daaromtrent luidt:

Domein 1:

Gemeente is en blijft eigenaar van het nieuwe vastgoed

Domein 2:

Het gebruikersbeheer zal centraal -in een hand- moeten worden geregeld

Domein 3:

Diensten en middelen zullen in de bedrijfsvoering zoveel mogelijk centraal en voor alle functies gelijk moeten worden ingeregeld, met dien verstande dat het mogelijk moet blijven voor specifieke functies separate diensten en middelen te ontwikkelen, zoals bijvoorbeeld de uitleensoftware voor de bibliotheekfunctie.

Domein 4:

De activiteiten zijn uitgebreid beschreven in de rapportage. De organisatievorm moet erop gericht zijn de vier verschillende functievelden (presentatie, educatie, participatie en productie) optimaal én in samenhang een herkenbare plek te geven in Hanzehuis en alle voorwaarden te realiseren om deze door te ontwikkelen. Door deze samenhang moet er één huis ontstaan, dat al deze functies herbergt. We spreken hier bewust van functies en niet van de huidige organisaties, die nu vormgeven aan deze functies.

Domein 5:

Naast het onderbrengen van een volledige horecafunctie (zie daarvoor de aparte notitie) zal er zeker ook veelvuldig door derden gebruik gemaakt worden van de ruimtelijke en organisatorische mogelijkheden van het gebouw. Bij een ongedeeld gebouw zal ook dit domein vanuit een hand aangestuurd moeten worden.

13.2 Bestuurlijke eenwording

In diverse werksessies hebben we de governance van de nieuwe organisatie besproken op basis van bovenstaand model. In de bestuursopdracht wordt 'verregaande samenwerking' als randvoorwaardelijk benoemd.

De stuurgroep (bestuurders, adviseurs en wethouder) de drie Raden van Toezicht van de instellingen hebben besloten om uit te gaan van een bestuurlijke eenwording tussen de drie huidige instellingen. In gezamenlijk overleg met de drie Raden van Toezicht is deze keuze tot stand gekomen.

We werken vanuit gezamenlijke programmering (inhoud) aan bestuurlijke eenwording waarbij verregaande samenwerking randvoorwaardelijk is.

We kijken in fase 3 naar verschillende modellen, waarbij bestuurlijke fusie één van de mogelijkheden is.

De drie RVT's van de instellingen zijn uiteindelijk verantwoordelijk voor de wijze waarop de juridische vormgeving daarvan moet worden ingericht. In de vervolgfase zal daaraan worden vormgegeven.

Voor een nadere uitwerking van het model 'bestuurlijke fusie' verwijzen we naar de bijlage daaromtrent.

13.3 De werkorganisatie

We kiezen er voor een organisatie te bouwen op basis van de opgave voor de toekomst. Uitgangspunt is dat alle in de eerdere rapportage beschreven producten en diensten optimaal uitgevoerd kunnen blijven worden en waar mogelijk door de synergie nog beter kunnen worden. Een van de doelen van Hanzehuis is immers dat klanten en de gemeenschap beter en rijker bediend worden.

Ook hierbij geldt het uitgangspunt dat 'verregaande samenwerking' om tot een optimale programmering te komen randvoorwaardelijk is.

We hebben uitgebreid onderzocht of de bestaande (gezamenlijke) formatie in staat zal zijn de oude en nieuwe taken van het Hanzehuis vorm te geven. We zien veel mogelijkheden in de samenwerking tussen de functies en functionarissen. We gaan daarbij niet uit van de huidige functie indeling van de drie organisaties, maar van het uitvoeren van de taken van de nieuwe organisatie: presentatie, educatie, participatie en productie, met het daarbij horende programmaprofiel, zoals boven beschreven.

Naast de synergie-effecten zijn enkele additionele functies noodzakelijk, gezien de substantiële uitbreiding van het programmaformat. Het betreft de uitbreiding van de techniek vanwege het toevoegen van de Kleine Zaal en het uitbreiden van de programmering, het uitbreiden van de facilitaire dienst vanwege de verruiming van de openingstijden, de uitbreiding van de inhoudelijke teams vanwege de uitbreiding van het programmaformat.

Ook zie wij voordelen (lees personele besparingen) in de personele inzet vanwege synergie. De eerste tranche daarvan is ingeboekt in jaar 3 van Hanzehuis.

Deze mutaties zijn meegenomen in de exploitatie.

Ook hiervoor geldt dat het vormgeven van de werkorganisatie door de instellingen in fase 3 vormgegeven zal worden.

14 Horeca in Hanzehuis

14.1 Horeca en omgeving

De ontwikkeling van een aansprekend horecaconcept is van wezenlijk belang voor het welslagen van Hanzehuis. Deze horeca ondersteunt de (bezoekers van) activiteiten in het huis, maar heeft daarnaast een zelfstandige functie als onderdeel van een aansprekende en verlokkelijke verblijfsomgeving in en rondom het huis. Ook voor een (niet cultuurgebonden) verblijf zal de horeca aantrekkende kracht moeten hebben, zowel in inrichting, ligging, assortiment en hospitality. De relatie van de horecavoorziening met het park is bij de verdere uitwerking van groot belang.

Het is de intentie van de gemeente Zutphen om het park en de hele omgeving van de Coehoornsingel door te ontwikkelen. Het park kan meer zijn, dan alleen een mooi stuk natuur. Met als (voorbeeld) het creëren van speelmogelijkheden voor kinderen of een aantrekkelijke kunstroute worden de verblijfsmogelijkheden van het park vergoot. Een buitenpodium bij de horeca staat al in de scenario's beschreven. Op deze wijze wordt dit de 'place to be' voor heel Zutphen (inclusief Warnsveld en Eefde) en specifiek ook voor de omringende (nieuwe) wijken met (nieuwe) bewoners. Het vestigingsklimaat van deze wijken wordt daardoor sterk verhoogd.

Ook de verbinding van het park (Hanzehuis) met het centrum van de stad is van eminent belang en maakt onderdeel uit van ruimtelijke studie.

Iets verder liggen sportvelden en is een beweegpark gerealiseerd. Het creëren van een corridor vergroot de verblijfskansen voor mensen die gaan bewegen en dan even wat drinken. Ook de routing vanaf het station is van belang voor aantrekkelijkheid en vindbaarheid van deze unieke locatie.

Het is de ambitie een horeca op die plek te laten ontstaan die qua concept vergelijkbaar is met de Brouwerij bij de Poorterij in Zaltbommel, het Schatlokaal bij DRU Industriepark, Het Mariëburgplein bij Arthouse LUX en de Bibliotheek in Nijmegen en meer van zulke plekken.

Het vergroten van de verblijfskansen voor dit gebied en de horeca is niet alleen aantrekkelijk voor de ruimtelijke ontwikkeling, maar evenzeer voor de daardoor toenemende zichtbaarheid (en participatie) van en met kunst en cultuur en -last but not least- voor de financiële haalbaarheid van het horecaconcept.

14.2 Concept en organisatie

Een horecaonderneming bij een culturele instelling is even onontbeerlijk, als kwetsbaar. Niet zelden zijn de verwachtingen (te) hoog gespannen, meestal op het gebied van winstgevendheid. Ook in Hanzehuis is de horeca te zien als de doorontwikkeling van de huidige service (activiteit gebonden) naar een concept met een menu kaart en daghoreca.

14.2.1 Concept

Daarom zullen we het concept mee laten groeien met de ontwikkeling Hanzehuis. We rekenen op een minimale ontwikkeltijd van 3 jaar.

We beginnen met de uitbouw van de huidige evenement gebonden horeca op basis van de te verwachten groei van activiteiten en bezoekers. We bouwen tegelijkertijd

de dagexploitatie behoedzaam op. De infrastructuur dient wel van meet af aan gebouwd te worden op het volledig concept met het profiel:

Grand-café. Met drank, lunch- en dinerkaart (dagmenu en kleine keuzekaart). Kwalitatief en toegankelijk.

We bouwen geen 'aparte' horecaruimte, maar integreren de horeca in de ontmoetingsruimte, zo ontworpen dat deze gedeeltelijk dagelijks overdag open kan zijn met een intieme setting en uitbreidbaar is bij grote publieksstromen en theaterprogrammering, in ieder geval de drankvoorziening. Als voorbeeld zien we Huis van Cuijk. Voor een langere nazit bij de programmering moet de daghoreca ruimte geschikt zijn.

Er wordt een terras met een buitenpodium (in en aan het park) mee ontwerpen. Daardoor is de situering van de dag-voorziening wel dwingend aan de huidige Muzehof zijde van het gebouw.

Het concept voorziet in een (kleine) menukaart, maar grote partijen met food worden uitbesteed aan externe cateraars.

14.2.2 Organisatie

Het is van groot belang dit concept te organiseren in een professionele horecaorganisatie met kennis van de reguliere horecamarkt én de cultuurgebonden horeca, in eigen beheer. De kernwaarden van een professionele horecaorganisatie zijn:

- Gastgerichtheid (de klant staat op één)
- Kwaliteit (van producten, ambiance en personeel)
- Flexibiliteit (meebewegen met de vraag)
- Markgerichtheid i.r.t. zakelijkheid (de vraag is leidend, met een renderende product/mart combinatie)

Reguliere horeca is wezenlijk anders dan horeca in een culturele organisatie. Er worden andere skills en ervaring gevraagd. Het werken met piekmomenten, de cadans en focus verschilt dag en nacht dan die van reguliere horeca.

Ten tweede is horeca in een essentieel onderdeel van de exploitatie van een cultuurgebouw. Een optimale productcombinatie met zakelijke verhuur en/of culturele evenementen is daarin van wezenlijk belang. We maken zo ook andere (minder draagkrachtige) culturele evenementen mogelijk.

Ten derde brengt een externe pachtconstructie tegengestelde belangen met zich mee, de pachter zal altijd (eerst) voor eigen ondernemersbelang gaan.

De verbondenheid met de culturele onderneming is van dermate groot belang, dat we niet opteren voor de verpachting van de horeca aan een externe partij.

Er zijn legio voorbeelden in de culturele sector, die na een mislukte liaison met een externe pachter de horeca terug in eigen beheer hebben moeten nemen, met alle financiële en personele gevolgen van dien.

Organisatorisch zullen we de horeca onderbrengen in een Besloten Vennootschap, met 100% aandelen in een van de stichtingen, die deel uitmaken van de nieuwe governance. Zeggenschap over horeca is van cruciaal belang. Een aparte

rechtsvorm als een BV is bovendien voorwaarde voor geen oneigenlijke mededinging met collega horecabranche in Zutphen.

De exploitatie zal geheel in de BV worden gevoerd, zoals huisvesting (huur), personeel, organisatiekosten, in- en verkoop, etc. Tevens gaan we de verhuur van ruimtes en faciliteiten (alleen incidentele verhuur t.b.v. vergaderingen, evenementen etc.) onderbrengen in deze BV. Vanuit een optimale hospitality gedachte willen we namelijk graag één loket voor verhuur van onze ruimtes en aanpalende diensten en middelen zoals F&B. Uiteraard gaan we de netto-opbrengst van de verhuur ruimtes onderbrengen bij de beheersstichting.

De prijzen en de personele bezetting moeten marktconform zijn, zodat er geen oneigenlijke concurrentie ontstaat. Bijvoorbeeld, geen vrijwilligers in de bediening.

14.2.3 Personeel

Veel cultuur gerelateerde horeca wordt door enthousiaste, maar niet professionele amateurs bestierd. Voorwaarde voor een succesvolle onderneming is een professionele personele organisatie o.l.v. een bedrijfsleiding met degelijke horeca-ervaring, ook in de reguliere sector, omdat de horeca breder is dan alleen cultureel gebonden. We starten met een klein team vaste professionals, aangevuld met oproepkrachten. We laten de personele constellatie en omvang meegroeien met het concept.

De rechtpositie van het personeel zal de CAO Nederlandse Podia zijn. Een groot voordeel CAO NP is gelijke monniken gelijke kappen met het cultuurpersoneel. Deze CAO heeft een apart deel voor de horeca in schouwburgen.

Voor de start van de bedrijfsvoering willen we de mogelijkheid onderzoeken naar inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We willen graag maatschappelijk verantwoord ondernemen. Dat past bij een concept als Hanzehuis. Wellicht biedt dat onderzoek ook nog kansen voor andere sectoren van de organisatie.

14.3 Exploitatie horeca

We rekenen met een aanloop van een à twee jaar, voordat de horeca zal renderen. In de businesscase zal rekening gehouden met aanloopverliezen. Daarna zal de exploitatie minimaal kostendekkend moeten zijn. Op termijn hopen we winstgevend te zijn met revenuen voor de culturele invulling van Hanzehuis.

Hieronder presenteren we in schema een globaal meerjarenplan (geen businessplan) met als uitgangspunt de huidige horeca van de Hanzehof, aangevuld met uitbreiding van de bezoekersaantallen en het niet cultuurgebonden horeca bezoek (dagexploitatie).

ontwikkeling exploitatie horeca Hanzehuis prijspeil 2024			
	jaar 1	jaar 2	jaar 3
Baten			
Omzet vanuit de culturele functie 2024	476.000	476.000	476.000
Omzet extra cultuur per jaar	51.000	84.200	115.000
Omzet dagexploitatie	90.000	135.000	210.000
Totaal omzet	617.000	695.200	801.000
Lasten			
Personeel	290.300	315.760	349.500
Huisvesting	80.500	80.500	80.500
Inkoop	139.300	162.760	194.500
Afschrijvingen	45.200	45.200	45.200
Overige kosten	94.000	71.000	79.000
Totaal baten	617.000	695.200	801.000
Totaal lasten	649.300	675.220	748.700
Saldo	-32.300	19.980	52.300
afdracht aan stichting (dienstverlening) ex dividend	279.500	285.500	292.500

Tabel 1 Ontwikkeling exploitatie horeca Hanzehuis

In deze globale begroting hanteren we de volgende uitgangspunten:

Omzet

- De basis ligt in de huidige omzet van Schouwburg De Hanzehof
- De (evenement gebonden) uitbreiding vindt plaats op basis van de activiteiten en te verwachten bezoekers in het nieuwe Hanzehuis. We gaan daarbij uit van de kengetallen, zoals die gerealiseerd zijn de afgelopen jaren in de horeca exploitatie van De Hanzehof.
- Daarnaast vindt uitbreiding plaats op basis van de te verwachte omzet in de niet evenement gebonden dagexploitatie. We zijn in de berekening daarvan behoedzaam gebleven.

Kosten

- Het 'vaste' personeel maakt ook in 2024 al deel uit van de horeca exploitatie van de Hanzehof. Deze worden gedetacheerd naar de BV. Het ambulante personeel is omzet gebonden en we volgen daarbij de kengetallen van de huidige exploitatie.
Vooral in de dagexploitatie willen we samenwerken met medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dat pas in het concept Hanzehuis. Nieuw aan te trekken 'vast' personeel vindt plaats bij de BV.
- De huur is marktconform vastgesteld. De exploitatie van de huisvesting volgt de kengetallen, zoals die ook zijn gehanteerd bij het cultuurdeel van het gebouw.
- De inkoop start bij de huidige cijfers en de uitbreiding wordt op basis van gerealiseerde kengetallen gecalculeerd.
- De afschrijvingen volgen louter de investeringen t.b.v. de inrichting van de horeca (café, keuken en terras).

- De overige kosten betreffen vooral bekende posten. Voor de dienstverlening vanuit de stichting naar de BV (administratie etc) wordt een percentage van de omzet berekend. De opbrengst van deze dienstverlening is verwerkt in de exploitatie van de stichting.

Saldo

Zoals eerder aangegeven houden we rekening met een bescheiden aanloopverlies en zal de horeca BV gaan renderen na 1 jaar. Na het opbouwen van een gezonde risico-voorziening kan bij goede resultaten dividenduitkering naar de aandeelhouder plaatsvinden en zo ingezet worden voor de culturele programmering.

15 Exploitatiebegroting Hanzehuis

In de rapportage van deel 1 van het project hebben we verschillende scenario's beschreven. De gemeenteraad heeft -op voordracht van het college en met instemming van de drie partner organisaties- gekozen voor een verdere uitwerking van scenario 2.

We hebben gekozen voor de volgende werkwijze:

- Uitgangspunt is de exploitatie 2023 van de drie instellingen gezamenlijk, zoals vastgelegd in de diverse jaarafrekeningen.
- Hieronder lichten we de mutaties (t.o.v. 2023) toe op basis van het nieuwe programma profiel en de nieuwe huisvestingssituatie.
- De berekeningen en cijfers zijn afgestemd met de drie partnerorganisaties

15.1 Consequenties voor de exploitatie

Voor een goed inzicht in de consequenties voor de exploitatie lopen we alle onderdelen van de onderstaande begroting langs en verklaren de cijfers. Voor de opbouw van de organisatie hebben we een meerjarenbegroting van drie jaar gemaakt. Uitgangspunt en peildatum is de geconsolideerde exploitatie van de drie instellingen o.b.v. jaarrekening 2023.

Het programma-format, beschreven in hoofdstuk 10 is uitgangspunt voor de exploitatieberekening.

NB In de huur van het Hanzehuis is rekening gehouden met de niet verrekenbare BTW. In de overige exploitatie niet.

Inkomsten

Hieronder zijn de mutaties te lezen, die te verwachten zijn in de nieuwe exploitatie van Hanzehuis. De extra opbrengsten zijn (meestal) verdeeld over de aanlooperperiode van drie jaar.

Structurele subsidie Zutphen

De eerste kolom geeft het niveau jaarrekening 2023 aan. De bedragen van jaar 1 t/m 3 zijn overgenomen van pagina 24 van de gemeentelijke presentatie Financiën.

Sponsoring en fondsen

Extra opbrengst fondswerving i.v.m. popmuziek (NFPK).

Omzet Cultuureducatie

Geen uitbreiding beleid; geen mutatie.

Omzet horeca 2023

De omzet horeca is uit de stichtingsexploitatie gehaald en verlegd naar de BV, evenals natuurlijk de uitgaven (zie hieronder). Voor de dienstverlening van de stichting naar de BV zijn wel nieuwe baten geboekt (omzet vanuit horeca BV). De stichting verleent diensten aan de horeca BV, waarvoor deze een vergoeding ontvangt.

Omzet verhuur ruimtes

In drie stappen (jaar 1 t/m 3) verhuur verhoogd i.v.m. extra ruimtes en extra verhuur (studio's en Kleine Zaal).

De huursituatie Hanzehof (verhuurder) met Muzehof (huurder) is uit de exploitatie gehaald (budgettair neutraal), aangezien er in de nieuwe situatie sprake is van één integrale organisatie die het gebouw van de gemeente huurt.

Omzet gebruikersvergoedingen

Betreft abonnementen etc. van de bibliotheek(functie); geen mutatie.

Omzet vanuit horeca BV

Nieuwe opbrengstenpost. Betreft opbrengsten uit huur, personele detachering en dienstverlening aan de horeca BV.

Omzet kaartverkoop programmering

Uitbreiding kaartverkoop Grote zaal en nieuwe Kleine zaal.

Omzet theatertoeslag

Vergroting omzet i.v.m. uitbreiding kaartverkoop.

Interest banktegoeden en Overige inkomsten

Geen mutatie voorzien.

Overige inkomsten en ambitie jaar 3

Voor jaar 1 t/m 3 wordt een ambitie neergelegd om extra inkomsten te genereren ad resp. € 25.000,-, € 25.000,- en € 50.000,- per jaar.

Uitgaven

Personele kosten

Uitbreiding formatie; zie hoofdstuk 'Organisatie'.

Middels doorontwikkeling van de organisatie worden de personele lasten m.i.v. jaar 3 met € 50.000 verlaagd.

Met daarbij de ambitie om extra inkomsten te genereren m.i.v. jaar 3 (zie bij overige inkomsten en ambitie jaar 3) wordt de totale exploitatie in jaar 3 met € 100.000,- begunstigd.

Huisvesting

Huurlasten:

Deze lasten betreffen de huurlasten voor de Broederenkerk ad € 145.000,- (peil 2023) en de nieuwe kostprijsdekkende huur (KPDH) voor het nieuwe Hanzehuis ad € 1.168.000,- aangeleverd door de gemeente Zutphen. Deze KPDH is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Reservering onderhoud eigenaar en gebruiker
- Dagelijks onderhoud
- Onderhoudscontracten
- Verzekering opstallen
- Belasting opstallen
- Beheerskosten
- Kapitaallasten investeringen (inclusief inrichtingskosten en voorgaande investeringen) inclusief het hierboven genoemde risico van € 1,25 mio niet terugvorderbare BTW.

Met betrekking tot onderhoudskosten: op basis van een nieuw op te stellen MJOP en een demarcatie tussen eigenaar en gebruiker zullen deze kosten op een later tijdstip verdeeld worden tussen de gemeente en de gebruiker. Ook de afschrijving van de inrichtingskosten maakt deel uit van de KPDH. Ook hierover moeten nadere afspraken gemaakt worden m.b.t. afschrijving cq vervanging.

De energielasten zijn door BenR adviseurs berekend op basis van de specificaties voor het nieuwe gebouw en op peildatum aanvang 2025.

Onderhoud gebruiker nader in te vullen, zie boven.

De schoonmaakkosten op basis van kengetallen.
Diverse overige huisvestingskosten op basis van kengetallen.
De gebruikerslasten (energie, schoonmaak, etc.) van de Broederenkerk (prijspeil 2023) zijn meegenomen bij de desbetreffende posten.

Organisatie

Vanwege de samenwerking van de drie instellingen zijn de exploitatiebedragen (prijspeil 2023) toereikend, behoudens een kleine uitzetting voor de automatisering van de bibliotheekfunctie.

Communicatie en Marketing

Dit betreft out of pocket kosten van de begroting. Naast de al bestaande uitgaven kan de uitbreiding van de totale programmering door de samenwerking binnen het huidige budget worden uitgevoerd.

Productiekosten

Media en collecties: uitbreiding media (kinderen en jeugd) i.v.m. dubbele huisvesting bibliotheekfunctie.

Specifieke kosten kernfuncties: mutatie betreft werkbudget stadsprogrammeur.

Kosten Cultuureducatie: geen mutatie, geen wijziging beleid.

Kosten voorstellingen: mutatie vanwege de verhoogde inkoop Kleine zaal.

Kosten horeca: mutatie (eliminieren kostenpost) vanwege de verlegging naar de horeca BV.

Overige productiekosten: geen mutatie.

Afschrijvingen en voorzieningen

Afschrijvingen

Verhoogd met de afschrijving van een aantal noodzakelijke investeringen.

Voorzieningen

In totaal is een bedrag voor niet nagelvaste inventaris en inrichting van de nieuwe accommodatie geraamd ad € 1,6 mio. Dit bedrag is opgenomen in de stichtingskosten (zie hoofdstuk huisvesting). De afschrijving daarvan maakt onderdeel uit van de KPDH, zie boven.

Over vervanging van inventaris en inrichting moeten nadere afspraken gemaakt worden. Vooralsnog is een voorziening opgenomen voor de vervanging van de losse inventaris.

Er is een uitgebreide inventaris/investeringslijst voorhanden.

Uitgewerkt exploitatieoverzicht

Het exploitatieoverzicht treft u aan op de volgende pagina. Deze dient als basis voor een nieuw op te stellen begroting voor het eerste (volledige) exploitatiejaar, naar verwachting 2030.

Exploitatie begroting HANZEHUIS toekomst (versie 13-05-2025)				
Inkomsten				
	jaar 2023	jaar 1	jaar 2	jaar 3
Structurele subsidie Zutphen	2.361.000	3.382.000	3.353.000	3.218.000
Sponsoring en fondsen	31.000	46.000	46.000	46.000
Omzet cultuureducatie	260.000	260.000	260.000	260.000
Omzet horeca 2023	425.000	0	0	0
Omzet verhuur ruimtes	382.000	378.000	392.000	406.000
Omzet gebruikersvergoedingen	194.000	194.000	194.000	194.000
Omzet vanuit horeca BV	0	280.000	286.000	293.000
Omzet kaartverkoop programmering	684.000	745.000	765.000	789.000
Omzet theatertoeslag	120.000	128.000	134.000	140.000
Interest banktegoeden	5.000	5.000	5.000	5.000
Overige inkomsten en ambitie jaar 1, 2 en 3	293.000	318.000	343.000	393.000
TOTALE INKOMSTEN	4.754.000	5.736.000	5.778.000	5.744.000
Uitgaven				
Personele kosten				
	jaar 2023	jaar 1	jaar 2	jaar 3
Loonkosten bedrijfsvoering inc WG	1.750.000	2.104.000	2.104.000	2.054.000
Detachering en inhuur	125.000	125.000	125.000	125.000
Overige personele kosten	115.000	115.000	115.000	115.000
personele kosten	1.990.000	2.344.000	2.344.000	2.294.000
Huisvesting				
	jaar 2023	jaar 1	jaar 2	jaar 3
Huurlasten	526.000	1.313.000	1.313.000	1.313.000
Energielasten	324.000	175.000	175.000	175.000
Onderhoud gebruiker	0	1.000	1.000	1.000
Schoonmaak	0	112.000	112.000	112.000
Overige huisvestingskosten	128.000	55.000	55.000	55.000
Huisvestingskosten	978.000	1.655.000	1.655.000	1.655.000
Organisatie				
	jaar 2023	jaar 1	jaar 2	jaar 3
Automatisering	29.000	39.000	39.000	39.000
Bureaukosten/administratiekosten	116.000	116.000	116.000	116.000
Bestuurskosten	13.000	13.000	13.000	13.000
Overige organisatiekosten	17.000	17.000	17.000	17.000
Financiële kosten en baten	2.000	2.000	2.000	2.000
Overige algemene kosten	149.000	149.000	149.000	149.000
Organisatiekosten	326.000	336.000	336.000	336.000
Communicatie en marketing				
	jaar 2023	jaar 1	jaar 2	jaar 3
Overige communicatiekosten	68.000	68.000	68.000	68.000
Communicatie / marketing	68.000	68.000	68.000	68.000
Productiekosten				
	jaar 2023	jaar 1	jaar 2	jaar 3
media en collecties	109.000	146.000	146.000	146.000
specifieke kosten kernfuncties	33.000	53.000	53.000	53.000
Kosten cultuureducatie	330.000	330.000	330.000	330.000
Kosten voorstellingen	630.000	701.000	717.000	733.000
Kosten horeca	148.000	0	0	0
Overige productiekosten	8.000	8.000	8.000	8.000
Productiekosten	1.258.000	1.238.000	1.254.000	1.270.000
Afschrijvingen en voorzieningen				
	jaar 2023	jaar 1	jaar 2	jaar 3
Afschrijvingen	50.000	72.000	72.000	72.000
Voorziening vervanging inrichting en inventaris		25.000	50.000	50.000
Afschrijvingen en voorzieningen	50.000	97.000	122.000	122.000
Totale uitgaven	4.670.000	5.735.000	5.776.000	5.742.000
Saldo	84.000	0	0	0

Bijlagen

b1 Ruimtestaat Hanzehuis

b2 Relatieschema Hanzehuis

b3 Bevolkingssamenstelling van Zutphen

b4 Fasedocument Structuurontwerp Hanzehuis (managementversie), Mecanoo

b5 Ontwerpstudie Broederenkerk, Mecanoo

b6 Organisatieadvies Governance - bestuurlijke fusie